

İntihal | Plagiarism: Bu makale, en az iki hakem tarafından incelendi ve intihal içermediği teyit edildi.
| This article has been reviewed by at least two referees and scanned via a plagiarism software.

YÖNETİM KURULU TOPLANTI ÇAĞRISINDA YENİ DÜZEN: TTK M. 392/VII'YE BAKIŞ

NEW ORDER IN THE CONVENING OF BOARD OF DIRECTORS MEETING: OVERVIEW OF TCC ART. 392/VII

Dr. Öğr. Üyesi Sinan Sarıkaya*

ÖZ

Anonim şirketlerde yönetim kurulu toplantısına çağrı hususunun doğurduğu problemler uzun süredir doktrin ve yargıyı meşgul etmektedir. Yönetim kurulu başkanı veya onun yokluğunda başkan vekilinin toplantı çağrısı yapmaya yetkili olduğu genel kabuldür. Ancak bu kabul, özellikle farklı menfaat grupları ve çatışmaların bulunduğu şirketlerde, başkanın yetkisini kötüye kullanarak toplantı çağrısını adeta krize dönüştürmesini engellemektedir. Yönetim kurulu başkanı ve başkan vekilinin toplantı çağrısı yapmamakta ısrar etmesi halinde, üyelerin doğrudan veya mahkemeye başvuru yoluyla çağrı yapıp yapamayacakları tartışılmakta; kurulu toplantıya çağırabilmek için çareler aranmakta, öneriler sıralanmaktadır. Kanun koyucu söz konusu tartışmalara ve uyuşmazlıklara son vermek adına, 7511 sayılı Türk Ticaret Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun m. 15 ile TTK m. 392/VII'de önemli değişiklikler yapmıştır. Buna göre bireysel talepler ile çoğunluk oluşturmayacak sayıda üyenin istemlerinde, başkana, çağrı yapma konusunda takdir yetkisi tanınmıştır. Üyelerin çoğunluğunun istemi üzerine ise başkanın çağrı yapması zorunlu tutulmuştur. Başkanın belirli bir sürede bu zorunluluğa uygun davranmaması halinde istem sahiplerine doğrudan çağrı yetkisi verilmiştir. Makalemizde yönetim kurulu toplantı çağrısına ilişkin yenilikler, Kıta Avrupası'ndaki bazı düzenlemeler ile karşılaştırmalı olarak ve eleştirel bir gözle ele alınmakta; değişikliğin yetersiz kaldığı noktalarda düzenleme önerileri getirilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yönetim Kurulu, Yönetim Kurulu Başkanı, Yönetim Kurulu Toplantıları, Yönetim Kurulu Toplantı Çağrısı.

* Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ticaret Hukuk Anabilim Dalı.

☎ 0000-0003-0895-0169 ✉ sinan.sarikaya@marmara.edu.tr

ABSTRACT

The problems arising from the issue of convening a meeting of the board of directors in joint stock companies have been occupying the doctrine and the courts for a long time. It is generally accepted that the chairperson of the board of directors, or in his absence, the deputy chairperson, is authorized to convene a meeting. However, this general assumption does not prevent the chairperson from abusing his authority and turning the convening of the meeting into a crisis, especially in companies with different interest groups and conflicts. If the chairperson and the deputy chairperson of the board of directors refuse to convene a meeting, it is discussed whether the members may convene the meeting directly or through an application to the court, and remedies are sought to convene the board of directors. To put an end to these discussions and disputes, the legislator has made significant amendments to Article 392/VII of the TCC with the Law No. 7511 on the Amendment of the Turkish Commercial Code and Certain Laws. Accordingly, the chairperson has been granted discretionary authority to convene for individual requests and requests of a number of members that do not constitute a majority. Upon the request of the majority of the members, the chairperson is obliged to convene. In case the chairperson fails to comply with this obligation within a certain period, the requestors are authorized to make a direct convening. In this article, the amendments regarding the convening of the board of directors meeting are examined critically and comparatively with the regulations in some Continental European countries, and suggestions are made where the amendment is insufficient.

Keywords: Board of Directors, Chairperson of the Board of Directors, Board of Directors' Meetings, Convening of Board of Directors Meeting.

GİRİŞ

Anonim şirketlerde yönetim kurulu (“YK”) toplantısına çağrının doğurduğu problemler uzun süredir doktrin ve yargıyı meşgul etmektedir. YK başkanı veya onun yokluğunda başkan vekilinin toplantı çağrısı yapmaya yetkili olduğu genel kabuldür¹. Ancak başkan ve onun yokluğunda vekiline yahut vekillerine tanınan yetki, özellikle farklı menfaat grupları arasında çatışmaların bulunduğu şirketlerde, başkanın yetkisini kötüye kullanarak toplantı çağrısını krize dönüştürmesini² engellemektedir. Şirket içi dengeler, çıkar çatışmaları, dava ve uyuşmazlıklar ile bilhassa toplantı yapılması durumunda menfaatine aykırı karar alınması olasılığı gibi pek çok sebeple, başkanın toplantı yapmaktan kaçındığı, toplantısızlık durumunun aylar hatta yıllar sürdüğü şirketlerin sayısı azımsanamayacak ölçüdedir. YK başkanı ve başkan vekilinin toplantı çağrısı yapmamakta direnmesi halinde kurulu toplamak için çareler aranmakta; elden doluşturma yoluyla karar alınması, başkanın azledilmesi, üyelerin çağrı yapması yahut bunun için mahkemeye başvurusu gibi uzayıp giden bir öneri listesi bulunmaktadır. Ancak sayılanlardan her biri kendi içinde çelişkiler ve bağlantılı başka sorunlar barındırdığından, hiçbiri soruna kalıcı ve net bir çözüm getirememektedir.

Uygulamada yaşanan bu tartışma ve zorlukları dikkate alan kanun koyucu bunlara son vermek adına, 7511 sayılı Türk Ticaret Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun (“7511 s. K.” veya “Kanun”) m. 15 ile 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu (“TTK”) m. 392/VII’de önemli değişiklikler yapmıştır. Fıkra var olan ve toplantı yapma çağrısı ile ilgili normu üyenin başkandan istemde bulunması hakkına indirgeyen ilk cümleye, beş cümle (“7511 s. K. m. 15” veya “Değişiklik”) daha eklenerek çağrı yetkisinin farklı ihtimallerde farklı kişilerce kullanılmasına imkân tanıyan kademeli bir düzen getirilmiştir. Buna göre bireysel talepler ile çoğunluk oluşturmayacak sayıda üyenin istemlerinde, başkana çağrı yapma konusunda takdir yetkisi tanınmıştır. Üyelerin çoğunluğunun istemi üzerine ise başkanın çağrı yapması zorunlu tutulmuştur. Başkanın belirli bir sürede bu zorunluluğa uygun davranmaması halinde istem sahiplerine doğrudan çağrı yetkisi verilmiştir.

Makalemizde ilk olarak değişiklik öncesi dönemdeki doktrin görüşleri ve yargı kararlarına temas edilecek; ayrıca Fransa, İsviçre ve Almanya’daki benzer düzenlemeler ele alınacak; böylece kanun koyucuyu düzenleme yapmaya sevk eden nedenler ile farklı Devletlerin konuya yaklaşımları irdelenmeye çalışılacaktır. Ardından YK toplantı çağrısına ilişkin yenilik getiren bu düzenlemenin T.B.M.M. çatısı altındaki yasama serüvenine ışık tutulacaktır. Hükmün anatomisi, kanun koyucunun tercihine paralel şekilde toplantı isteminin çoğunluk oluşturan üyelerce yapılmaması ve yapılması ihtimallerine bağlı olarak -karşılaştırmalı hukuku da nazara alan eleştirel bir gözle- incelenecektir. Üyelerin yaptığı çağrının özellikleri, yeter sayılar ve esas sözleşmede düzenleme yapma imkânı ele alındıktan sonra; Değişiklik’in diğer şirket türlerine

¹ Bkz. Aşa. I.

² 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu (“eTTK”) m. 331 ve TTK 392 ekseninde Türk anonim şirketler hukukunda YK başkanının konumunun gereğinden fazla güçlendirildiği ve “başkanın dediği olur” probleminin yaratıldığı yönünde çarpıcı tespitler için bkz. Emre Kalender, *Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Bilgi Alma Hakkı (TTK m. 392)*, Ankara: Yetkin Yayınları, 2017, s. 68.

etkisi ve hukuki yaptırımlar konusuna değinilmesi, görüş ve önerilerimizin sıralanması ile çalışmalarımız nihayete erecektir.

I. DEĞİŞİKLİK ÖNCESİ DÖNEM

7511 s. K. m. 15'in yürürlüğe girdiği 29.05.2024'ten önce YK toplantı çağrısına ilişkin yegâne hüküm TTK m. 392/VII'deki "Her yönetim kurulu üyesi başkandan, yönetim kurulunu toplantıya çağırmasını yazılı olarak isteyebilir." cümlesi idi. Alıntılanan hüküm başkanın toplantı çağrı yetkisini üyelerin toplantı isteme hakları ile bağlantı kurmak suretiyle dolaylı olarak düzenlemektedir.

Bu cümleden hareketle doktrinde, üyelerin başkandan toplantı isteme hakları bulunsa da YK toplantı çağrısını yapacak kişinin bizzatı YK başkanı olduğu ittifakla kabul edilmektedir.^{3,4} TTK m. 366/I-ilk cümle gereği YK başkanının bulunmadığı zamanlarda ona vekâlet etmek üzere bir de başkan vekili seçildiğinden, başkan vekilinin de çağrıya yetkili olduğu ifade

³ Necla Akdağ Güney, *Anonim Şirket Yönetim Kurulu*, 2. Baskı, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2016, s. 248; Mehmet Bahtiyar, "Anonim Ortaklıkta Başkanın Yönetim Kurulunu Toplantıya Çağırmasının Yaptırımı ve Toplantısız Karar Alınmasında Bazı Sorunlar", *Prof. Dr. Rıza Ayhan'a Armağan, Cilt I*, Ankara: Yetkin Yayınları, 2022, s. 99, 109; Mehmet Bahtiyar, *Ortaklıklar Hukuku*, 17. Baskı, İstanbul: Beta, 2024, s. 186; Fatih Bilgili ve Ertan Demirkapı, *Şirketler Hukuku*, 9. Basım, Bursa: Dora, 2013, s. 403; Hülya Çoştan, "Yönetim Kurulunun Karar Alma Usulleri, Oy Hakkı, Yetersayılar ve Toplantı Talep Hakkı", *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi*, C. 28/S. 3 (2012), s. 160; Ersin Çamoğlu, Reha Poroy ve Ünal Tekinalp, *Ortaklıklar Hukuku I*, 14. Baskı, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2019, N. 527; Beşir Fatih Doğan, *Anonim Şirket Yönetim Kurulunun Organizasyonu ve Yönetim Yetkisinin Devri*, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2011, s. 53-54; Hayri Domaniç, *Anonim Şirketler Hukuku ve Uygulaması*, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2010, s. 587; Cafer Eminoglu ve Zehra Avcı, "Anonim Şirkette Yönetim Kurulu Başkanının Niteliklerine, Seçilmesine ve Yönetim Kurulunun Başkansız İşleyişine İlişkin Bazı Değerlendirmeler", *Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Y. 7/S. 2 (2022), s. 1058; Halil Ali Dural, "Anonim Ortaklıklarda Yönetim Kurulunun Kilitlenmesi ve Hukuki Sonuçları", *Yayımlanmamış Doktora Tezi*, Galatasaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Bölümü, 2005, s. 66; Kübra Ercoşkun Şenol, "Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Toplantıları", *Prof. Dr. Nur Centel'e Armağan, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, C. 19/S. 2 (2013), s. 1702; Bünyamin Gürpınar, "Anonim Şirket Yönetim Kurulu Toplantılarının Şekli ve Elektronik Toplantı Sistemi", *Prof. Dr. Nur Centel'e Armağan, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, C. 19/S. 2 (2013), s. 1105; Özlem İlbasmış Hızlısoy, "Anonim Şirket Yönetim Kurulunu Toplantıya Çağrıya Yetkili Olanlar ve Yetkisiz Kişilerce Yapılan Çağrıyla Toplanan Yönetim Kurulunda Alınan Kararların Hukuki Akıbeti", *Ticaret ve Fikri Mülkiyet Hukuku Dergisi*, C. 8/S. 1 (2022), s. 118; Oğuz İmregün, *Anonim Ortaklıklar*, 4. Bası, İstanbul: Yasa Yayıncılık, 1989, s. 210; Metin Kıratlı, *Yönetim Kurulu Başkanı*, Ankara: Yetkin Yayınları, 2021, s. 62; İsmail Kirca, Feyzan Hayal Şehirli Çelik ve Çağlar Manavgat, *Anonim Şirketler Hukuku C. I*, Ankara: Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, 2013, s. 483; Ayhan Kortunay, *6102 Sayılı Türk Ticaret Kanununa Göre Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu ve Üyelerin Bilgi Edinme Hakkı*, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2015, s. 149; Şafak Narbay, "Anonim Ortaklıkta Yönetim Kurulunun Genel Kurulu Toplantıya Davetine İlişkin Hükümlerin Değerlendirilmesi", *6102 Sayılı Türk Ticaret Kanununun 10. Yılında Ticaret Hukukunun Güncel Meseleleri Sempozyumu*, Ankara: Türkiye Adalet Akademisi, 2023, s. 254; N. Füsün Nomer Ertan, "Anonim Ortaklık Yönetim Kurulu Toplantı ve Kararları" (Haz. Abuzer Kendigelen, İsmail Cem Soykan, Necdet Uzel, Müge Evlek, Nurgül Yıldız), *Yürürlüğünün 6. Yılında ve Yargıtay Kararları Işığında Türk Ticaret Kanunu Sempozyumu (Tebliğler ve Tartışmalar)*, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2018, s. 49; Hasan Pulaşlı, *Şirketler Hukuku Şerhi Cilt II*, 4. Baskı, Ankara: Adalet Yayınevi, 2022, § 36 N. 83; Oruç Hami Şener, *Teorik ve Uygulamalı Ortaklıklar Hukuku*, 4. Bası, Ankara: Seçkin Yayınevi, 2019, s. 402; Oruç Hami Şener, *Yeni TTK Döneminde Anonim ve Limited Ortaklıklara İlişkin Verilen Yargıtay Emsal Kararlarının Değerlendirilmesi*, 2. Baskı, Ankara: Seçkin Yayınevi, 2020, s. 106; Ünal Tekinalp, *Sermaye Ortaklıklarının Yeni Hukuku*, 5. Baskı, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2020, N. 12-92a; Hamdi Yasaman, "Anonim Ortaklıklarda Yönetim Kurulunun Toplantıya Çağırılması ve Toplantı Yeter Sayısı", *Yaklaşım Dergisi*, S. 117 (2002), s. 22; Aydın Alber Yüce, *Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Kararlarının Bulunması*, 3. Baskı, Ankara: Seçkin Yayınevi, 2018, s. 68. Aynı tespit 7511 s. K. m. 15'in gerekçesinde de yapılmaktadır. 865 sayılı mülga Türk Ticaret Kanunu döneminde "[i]dare meclisi reisinin içtimaların tanziminde esaslı bir mevki" olduğundan bahisle Kemal Arar, *Kara Ticareti Şirketler Hukuku*, Ankara: Güney Matbaacılık, 1952, s. 130.

⁴ Limited şirketler için bkz. Ersin Çamoğlu, *Limited Ortaklıklar Hukukunun Temel İlkeleri*, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2020, N. 336. Limited şirketlerde TTK m. 366/I benzeri hüküm bulunmadığına dikkat çekmekle birlikte müdürler kurulunun, başkan tarafından toplantıya çağrılacağını ifade eden görüş için bkz. Şükrü Yıldız, *Türk Ticaret Kanunu Tasarısına Göre Limited Şirketler Hukuku*, İstanbul: Arıkan, 2007, s. 253; İsmail Özgün Karaahmetoğlu, *6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'na Göre Limited Şirketin Temsili*, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2014, s. 222.

edilmektedir. Başkanın bulunmadığı hallere örnek olarak yurt dışında yahut ağır hasta olması⁵ veya istifa etmiş bulunması⁶ gösterilmektedir.

Ancak TTK m. 392/VII'de “*Başkan yönetim kurulunu toplantıya çağırır.*” şeklinde bir hüküm olmadığından, üyelerin toplantı isteminin başkanın takdirine bağlı bir “temenni”ye indirgendiği -düzenlemeye dair bir eleştiri mahiyetinde- ifade edilmektedir⁷.

YK üyelerinin toplantı çağrı taleplerinin reddedilmesi, talebe olumlu yanıt alınmaması yahut hem başkan hem de başkan vekiline ulaşılamaması gibi hallerde üyelerin doğrudan çağrı yetkisine sahip olup olmadıkları ise tartışmalıdır.

Bir görüş başkan ve başkan vekili dışında üyelerin çağrı sürecini işletemeyeceğini; üyelere çağrı yetkisi tanıyan hükümlerin esas sözleşmeye konulamayacağını⁸; İsviçre'de ileri sürülen aksi yöndeki görüşlerin katı esas sözleşme rejimini benimseyen TTK m. 340 karşısında Türk hukuku bakımından tercihe şayan olmadığını⁹ savunmaktadır. Üyelerin doğrudan çağrı yapamamalarının yarattığı sorun TTK m. 390/IV'te yer alan elden dolaştırma yoluyla karar alınması yahut YK başkanı veya başkan vekilinin seçildikleri yöntemle azledilip yenilerinin seçilmesi gibi yöntemlerle aşılabilir¹⁰.

Buna karşılık, başkan veya başkan vekilinin çağrı yapmadığı yahut yapamadığı hallerde üyelerin inisiyatif alabileceği ve çağrı sürecini başlatabileceği yönünde görüşler de mevcuttur. Bir kısım yazarlar başkana yönelttikleri toplantı talepleri reddedilen^{11,12} yahut belirli şartlarda

⁵ Şener, *Yeni TTK Döneminde*, s. 106.

⁶ Bahtiyar, *Anonim Ortaklıkta Başkan*, s. 102.

⁷ Erdoğan Moroğlu, *6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu Değerlendirme ve Öneriler*, 8. Baskı, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2016, s. 201; bu tespiti hak veren Bahtiyar, *Anonim Ortaklıkta Başkan*, s. 112.

⁸ Akdağ Güney, *Anonim Şirket Yönetim Kurulu*, s. 248; Bahtiyar, *Anonim Ortaklıkta Başkan*, s. 114; Tekinalp, *Sermaye Ortaklıklarının Yeni Hukuku*, N. 12-92a.

⁹ Akdağ Güney, *Anonim Şirket Yönetim Kurulu*, s. 248-249.

¹⁰ Akdağ Güney, *Anonim Şirket Yönetim Kurulu*, s. 249. Elden dolaştırma yoluyla karar almanın yararları yanında bilhassa sicil uygulaması ve kararı YK karar defterine işleme noktasında yarattığı sorunlar hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Bahtiyar, *Anonim Ortaklıkta Başkan*, s. 114. Önerileri mümkün görmekle birlikte çeşitli çekinceler (elden dolaştırma yoluyla karar almada başkanın veya vekilinin toplantı talebinde bulunması gibi) ortaya koyan görüş için bkz. Çoştan, *Yönetim Kurulunun Karar Alma Usulleri*, s. 167. Ayrıca bkz. İlbasmış Hızlısoy, *Anonim Şirket Yönetim Kurulu*, s. 122, öte yandan Yazar'a göre, üç kişilik YK'da başkan ve başkan vekilinin bu konularından yahut YK üyeliğinden ayrılmaları veya YK üyeliğine engel oluşturan bir hâlin (TTK m. 363/II) ortaya çıkması halinde, çağrıyı yapacak başkan veya vekili bulunmadığı için bu hâlde ancak üyenin doğrudan toplantıya çağrı hakkının doğabileceği söylenebilir, s. 125. Ayşe Odman Boztosun, *Hukusal Açıdan Bağımsız Yönetim Kurulu Üyeliği*, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2013, s. 112'de de TTK m. 392/IV'te bilgi alma talepleri karşılansayan üyeye tanınan mahkemeye başvuru hakkının, toplantı isteme hakkını kapsamadığı savunulmaktadır. Yasaman, *Anonim Ortaklıklarda Yönetim Kurulunun Toplantıya Çağırılması*, s. 23'te ise üyelerin doğrudan çağrı hakkı bulunmamasının yanında Kanunda buna dair hüküm bulunmadığından mahkemeye de müracaat edilemeyeceği; başkan ve başkan vekilinin azlinin düşünülebileceği, ancak toplantı yapılamadığından bu sonuca ulaşmanın da mümkün olmayabileceği savunulmaktadır.

¹¹ Halil Arslanlı, *Anonim Şirketler II III Anonim Şirketin Organizasyonu ve Tahviller*, İstanbul: Fakülteler Matbaası, 1960, s. 117; Pulaşlı, *Şirketler Hukuku Şerhi Cilt II*, § 36 N. 84; Şener, *Ortaklıklar Hukuku*, s. 402-403; Hüsnü Turanlı, “Yeni Türk Ticaret Kanunu Işığında Anonim Şirket Yönetim Kurulu Kararlarının Hükümsüzlüğü”, *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C: 17/S: 1-2 (2013), s. 944.

¹² Üyelerin çağrı yetkisini oldukça istisnai hallerle sınırlayarak kabul eden görüşler de mevcuttur. Buna göre başkan ve başkan vekilinin birlikte veya birbirini takiben herhangi sebeple bu konularından veya üyelikten ayrılmaları, üye olmalarına engel bir halin gerçekleşmesi (eTTK m. 315/II) gibi hallerde, yeni başkan ve vekilini seçmek,

böylesi bir talepte bulunulması dahi aranmaksızın¹³ üyelerin bizatihi çağrı yapabileceklerini savunurken; bazı yazarlar mahkemeye başvuru yoluyla toplantının yapılabileceğini kaydetmektedir¹⁴. Açılacak dava tespit değil eda davasıdır¹⁵. Madde gerekçesindeki “*Bu halde konu yargılama süreçleri neticesinde çözüme kavuşturulabiliyor olsa da bu durum şirketin karar alma süreçlerini uzatmakta ve yargının iş yükünü artırmaktadır.*” ifadesi de kanun koyucunun Değişiklik’i yaparken toplantı talebiyle mahkemeye başvurulduğu (veya başvurulabilirdiği) hususunu dikkate aldığını göstermektedir.

gereğinde boşalan üyelikleri doldurmak amacıyla herhangi bir üyenin YK’yı toplantıya davet etmesi mümkündür, Domaniç, *Anonim Şirketler Hukuku*, s. 587; takiben Gürpınar, *Anonim Şirket Yönetim Kurulu Toplantılarının Şekli ve Elektronik Toplantı Sistemi*, s. 1106. Limited şirketler bakımından aynı yönde bkz. Karaahmetoğlu, *Limited Şirketin Temsili*, s. 223; Limited şirketler ile ilgili henüz kesinleşmeyen bir karar için bkz: “*TTK 624/3 maddesi uyarınca yönetim organının çoğunluğunu teşkil eden davacı yönetim kurulu üyelerinin müdürler kurulu başkanına yönetim kurulunu toplantıya çağırması için toplantıda nelerin görüşülmesinin istendiği de belirtilerek yazılı olarak talepte bulunmalarının mümkün olduğu, bu talebin kabul edilmemesi halinde davacıların yönetim kurulunu toplantıya çağırma yetkilerinin bulunduğu kabulü gerekir*”. Antalya 1. ATM, E. 2022/290, K. 2022/548, T. 16.6.2022, Lexpera Veri Tabanı, Erişim Tarihi: 02.07.2024. Limited şirketlerde her bir müdürün gerektirici sebepleri bildirerek müdürler kurulunu toplantıya davet edebileceğinden bahisle, Yıldız, *Limited Şirketler Hukuku*, s. 253. Aksi yönde bkz. “*Yönetim kurulunu toplantıya çağırma yetkisi ise yönetim kurulu başkanına ait olup TTK’nin 392/7 maddesi düzenlemesine göre her yönetim kurulu üyesinin yetkisi başkandan yönetim kurulunu toplantıya çağırmasını yazılı olarak istemekle sınırlı olduğundan yönetim kurulu üyesinin doğrudan yönetim kurulunu toplantıya çağırma yetkisi bulunmamaktadır.*” İstanbul BAM 43. HD, E. 2021/973, K. 2021/918, T. 14.7.2021, Lexpera Veri Tabanı, Erişim Tarihi: 02.07.2024.

¹³ Başkana toplantı talebi hiç yöneltilmese dahi, toplantı isteyen bir veya birkaç üyenin doğrudan toplantının gündemini, tarih, yer ve saatini belirterek başkanı da yazılı bir şekilde toplantıya davet etmiş olmaları, başkanın da bu toplantıya katılarak kararlara iştirak etmesi halinde alınan kararları geçerli gören görüş için bkz. Narbay, *Hükümlerin Değerlendirilmesi*, s. 264.

¹⁴ İmregün, *Anonim Ortaklıklar*, s. 210; Bilgili ve Demirkapı, *Şirketler Hukuku*, s. 403; Çoştan, *Yönetim Kurulunun Karar Alma Usulleri*, s. 168 vd.; Dural, *Anonim Ortaklıklarda Yönetim Kurulunun Kilitlenmesi*, s. 69; Kortunay, *Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu ve Üyelerin Bilgi Edinme Hakkı*, s. 150; Yüce, *Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Kararlarının Butlanı*, s. 69; İsviçre hukukunda Henry Peter ve Francesca Cavadini, “Art. 715”, *Commentaire Romand, Code des obligations II*, Edit. Pierre Tercier, Marc Amstutz ve Rita Trigo Trindade. 2. Baskı. Basel: Helbing Lichtenhahn, 2017, N. 10; Martin Wernli ve Marco A. Rizzi, “Art. 715”, *Basler Kommentar, Obligationenrecht II-I*, Edit. Heinrich Honsell, Nedim Peter Vogt ve Rolf Watter, 4. Baskı. Basel: Helbing Lichtenhahn, 2012, N. 7; Marie-Noëlle Zen-Ruffinen ve Marc Bauen, *Le conseil d’administration*, Cenevre-Zürich-Basel: Schulthess, 2017, N. 351; CO art. 715’te başkandan bahsedildiğinden, başkanın doğrudan davalı gösterilerek bir eda davası açılabilir yönünde Peter Böckli, *Schweizer Aktienrecht*, 5. Baskı, Zürich: Schulthess, 2022, § 9 N. 150. Son çare olarak mahkemeye başvurulabileceğinden bahisle Nomer Ertan, *Anonim Ortaklık Yönetim Kurulu Toplantı ve Kararları*, s. 146. Yargıtay 11. HD. üyeleri Ayşe Albayrak Doğan ve Adem Aslan ise bilgi alma isteminin reddi üzerine mahkeme yolunu açan TTK m. 392/IV’ten hareketle YK üyelerinin mahkemedeki toplantı talep edebileceklerini, kendilerinin doğrudan çağrı yapamayacaklarını kaydetmektedir, Nomer Ertan, *Anonim Ortaklık Yönetim Kurulu Toplantı ve Kararları*, s. 146-147.

¹⁵ Bu tespitnin gerekçeleri için bkz. Çoştan, *Yönetim Kurulunun Karar Alma Usulleri*, s. 170-171.

Yine üyelere çağrı yetkisi tanıyan esas sözleşme¹⁶, hatta iç yönerge¹⁷ hükümlerinin geçerli olduğu da savunulmaktadır.

Çağrının başkan veya başkan vekili tarafından yapılmaması durumunda ise ilgili toplantıda alınan YK kararlarının akıbeti konusunda genel fikir, şekli nitelikteki kurucu unsurlara aykırılıktan hareketle yokluktur¹⁸.

Yargıtay ise konuya ilişkin oldukça ilginç kararlar vermektedir. Bu kararların temel noktası başkan veya başkan vekilinin çağrı yetkisinin emredici olduğu ve bu kimselerin çağrı yapmadığı toplantılarda alınan kararların geçersiz olduğudur. Buna karşılık geçersizliğin türü ile ilgili tutarlı bir içtihat geliştirildiğini söylemek mümkün değildir. Nitekim 11. HD.

¹⁶ Domanıç, *Anonim Şirketler Hukuku*, s. 587; Dural, *Anonim Ortaklıklarda Yönetim Kurulunun Kilitlenmesi*, s. 67-68; İmregün, *Anonim Ortaklıklar*, s. 210; Eminoglu ve Avcı, *Anonim Şirkette Yönetim Kurulu Başkanı*, s. 1062; Yeterli açıklıkta olmasa da Yasaman, *Anonim Ortaklıklarda Yönetim Kurulunun Toplantıya Çağrılması*, s. 22. Özellikle murahhas üyelere çağrı yetkisi tanınabileceği vurgusu için bkz. Kortunay, *Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu ve Üyelerin Bilgi Edinme Hakkı*, s. 150. Bu imkânı yalnızca başkana yapılan istemin sonuçsuz kaldığı haller ile sınırlayan, TTK m. 392/VII-1. cümle'nin aksinin kararlaştırılmayacağını vurgulayan görüş için bkz. Esra Hamamcıoğlu, "Yargıtay Kararları Işığında Bir veya Birkaç Yönetim Kurulu Üyesine Toplantı Davetinin Hiç ya da Kararlaştırılan Usule Uygun Yapılmamasının Sonuçları", *Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 16/S. 197-198, (2021), s. 131. Başkanın çağrı yapmaması durumunda mahkemeye başvuruya gerek kalmaması için, esas sözleşmede başkan yardımcısı yahut *lead director* gibi diğer yöneticilere çağrı hakkı tanınması tavsiyesi hakkında bkz. Zen-Ruffinen ve Bauen, *Le conseil d'administration*, N. 351; benzer şekilde Wernli ve Rizzi, *Art. 715*, N. 6. Yargıtay 11. HD., E. 2022/5225 K. 2022/9637 T. 29.12.2022, Lexpera Veri Tabanı, Erişim Tarihi: 02.07.2024: "Kanun'da çağrıyı kimin yapacağına ilişkin açıklık yoktur. Kural olarak daveti yönetim kurulu başkanı yapar, ancak onun bulunmadığı zamanlarda bu görev başkan vekiline aittir. Yine çağrının şekline dair de Kanun'da düzenleme bulunmamaktadır. Bununla beraber çağrının belirli bir şekilde yapılma zorunluluğu da yoktur. Böylelikle esas sözleşmede düzenleme yapılmasına da imkan sağlanmıştır."

¹⁷ Esas sözleşme yanında (TTK m. 367'deki) iç yönergede dahi bu yetkinin tanınabileceği yönünde Çoştan, *Yönetim Kurulunun Karar Alma Usulleri*, s. 164; bkz. Hamamcıoğlu, *Yargıtay Kararları Işığında*, s. 124-125; Nomer Ertan, *Anonim Ortaklık Yönetim Kurulu Toplantı ve Kararları*, s. 48-49, 150; emredici hükümler ilkesi gereği esas sözleşmeye hüküm konulamayacağı ve fakat iç yönergeye konulabileceği yönünde bkz. Kıratlı, *Yönetim Kurulu Başkanı*, s. 70. 865 sayılı mülga Türk Ticaret Kanunu döneminde talimat ve statülerin "içtimalara müteallik ahkâmı ihtiva" ettiklerinden bahisle Arar, *Kara Ticareti Şirketler Hukuku*, s. 130. İsviçre hukukunda toplantı çağrısına ilişkin konuların iç yönergede düzenlenebileceği yönünde bkz. Arthur Meier-Hayoz ve Peter Forstmoser, *Droit suisse des sociétés*, Peter Jordanov (Çev.), Bern: Stämpfli, 2015, § 6 N. 442, 446; iç yönergede her üyeye çağrı hakkı tanınabileceği yönünde bkz. Peter ve Cavadini, *Art. 715*, N. 1; dolaylı olarak Wernli ve Rizzi, *Art. 715*, N. 7-8.

¹⁸ İlbasmış Hızlısoy, *Anonim Şirket Yönetim Kurulu*, s. 137; Nomer Ertan, *Anonim Ortaklık Yönetim Kurulu Toplantı ve Kararları*, s. 49, 59; Şener, *Yeni TTK Döneminde*, s. 120, 124; Hamamcıoğlu, *Yargıtay Kararları Işığında*, s. 152-153, 154; Yüce, *Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Kararlarının Butlanı*, s. 68. Limited şirketler bakımından aynı yönde bkz. Karaahmetoğlu, *Limited Şirketin Temsili*, s. 239. Süresi biten başkan veya davet yetkisi bulunmayan üye tarafından yapılan çağrı ile bir araya gelen üyelerin aldıkları kararları, meydana geliş (alınış usulü) yönünden emredici hükümlere (TTK m. 366/I ve m. 392/VII) aykırılık gerekçesiyle batıl sayan görüş için bkz. Bahtiyar, *Anonim Ortaklıkta Başkan*, s. 109.

geçersizliğin türünü bazı kararlarda yokluk¹⁹, bazı kararlarda butlan²⁰, bazı kararlarda hem yokluk hem de butlan²¹ olarak tespit etmekte; bazı kararlarda ise türünü belirtmeksizin salt geçersizlikten bahsetmektedir²². Bu noktada -uyuşmazlıkların çözümüne etkisi çoğu zaman teorik

¹⁹ “Önemli olan tüm üyelerin toplantıdan haberdar edilmesidir. Toplantı çağrısının tüm yönetim kurulu üyelerine yapılmamış olması bir ya da birden fazla üyenin müzakere süreçlerinden bilinçli olarak dışlanmış olduğu sonucunu doğurduğundan alınan kararlar açısından bir yokluk nedenidir.” Yargıtay 11. HD., E. 2022/5225 K. 2022/9637 T. 29.12.2022, Lexpera Veri Tabanı, Erişim Tarihi: 02.07.2024; “Yapılan yargılama ve saptanan somut uyuşmazlık bakımından uygulanması gereken hukuk kuralları gözetildiğinde dava konusu yönetim kurulu toplantısına daveti yapan yönetim kurulu başkanı olmayıp, 6102 sayılı TTK'nın 392/7 maddesi uyarınca yönetim kurulu başkanı tarafından çağrı yapılmadan alınan yönetim kurulu kararı yoklukla malul ise de...” Yargıtay 11. HD., E. 2017/4046, K. 2019/3005, T. 16.04.2019, Lexpera Veri Tabanı, Erişim Tarihi: 10.06.2024; “Mahkemece uyulan ilamı doğrultusunda, 26/02/2014 tarihli yönetim kurulu toplantısının usulüne uygun olarak toplanmadığı ve toplantı nisabına uyularak da karar alınmadığı ve bu nedenle yönetim kurulu toplantısında alınan genel kurulunun toplantıya çağrılmasına ilişkin kararın yok hükmünde olduğu...” Yargıtay 11. HD., E. 2017/1630, K. 2017/4858, T. 28.09.2017, BATİDER, C. 23/S. 4 (2017), s. 332-334; TTK m. 390/IV ile bağlantı kurularak yokluk sonucuna varan karar için bkz. Yargıtay 11. HD., E. 2015/3013 K. 2015/8295 T. 15.6.2015, Lexpera Veri Tabanı, Erişim Tarihi: 10.06.2024.

²⁰ “... toplantıya çağrının kanunda herhangi bir şekilde tabi tutulmadığı, ancak tüm yönetim kurulunun toplantıdan haberdar edilmesinin asıl amaç olduğu, yönetim kurulunu toplantıya çağırmanın başkanın görevi olduğu ve başkanın bulunmadığı zamanlarda başkan vekilinin de yönetim kurulunu toplantıya çağırabileceği yönündeki hükümün emredici olduğu, yönetim kurulu başkanı olan davacının görevini yerine getirmeye engel bir durumda olduğuna dair herhangi bir somut delil bulunmadığı gibi başkan olan davacıdan TTK m. 392/7'ye uygun şekilde toplantı yapılmasının talep edildiğine ve başkan tarafından bu talebin reddedildiğine ilişkin de bir belge bulunmadığı, davacının da kasten toplantıya çağrılmaksızın karar alındığı gerekçesiyle davanın kabulü ile davalı şirketin yönetim kurulunun 06/01/2015 tarihinde 2015/4 nolu yönetim kurulu kararının batıl olduğunun tespitine karar verilmiştir.” Yargıtay 11. HD., E. 2016/9409, K. 2018/ 2154, T. 21.03.2018, BATİDER, C. 34/S. 2 (2018), s. 503-505. Kararın değerlendirmesi için bkz. Şener, *Yeni TTK Döneminde*, s. 108.

²¹ Bir taraftan “davalı anonim şirketin yönetim kurulunun 5 üyeden oluştuğu, davacı ...'in yönetim kurulu başkanı olduğu, anonim şirketlerde yönetim kurulunu toplantıya davet yetkisinin açıkça yönetim kurulu başkanına verildiği, bu yetkinin emredici nitelikte olduğu, somut olayda butlanla sakat olduğu belirtilen kararların alındığı yönetim kurulu toplantılarının ise yönetim kurulu başkanının daveti üzerine değil, toplantıya davet yetkisi olmayan üyelerin daveti üzerine yapıldığı, bu hususun anonim şirketin temel yapısına uymadığı ve TTK'nın 391/1-b maddesi uyarınca alınan bu yönetim kurulu kararlarının butlanı sonucunu doğurduğu” tespiti yapılırken, kararın ilerleyen kısmında “davalı şirketin 11.04.2013, 07.05.2013, 04.06.2013 ve 29.08.2013 tarihli yönetim kurulunda alınan kararlar ile 24.09.2013 tarihli genel kurulda alınan şirketin tasfiyesine kararın yok hükmünde olduklarının tespitine karar verilmiştir.” ifadeleri kullanıldığından kararın batıl mı yoksa yok hükmünde mi kabul edildiği noktasında tereddüt uyandıran karar için bkz. Yargıtay 11. HD., E. 2015/3129, K. 2016/804, T. 26.1.2016, Lexpera Veri Tabanı, Erişim Tarihi: 10.06.2024; bu karara ilişkin değerlendirmeler için ayrıca bkz. Bahtiyar, *Anonim Ortaklıkta Başkan*, s. 108. Nomer Ertan, başkanın çağrı yetkisi emredici nitelikte olduğundan, YK başkanı dışındaki kişilerin/üyelerin daveti üzerine toplanan YK'da alınan kararların TTK m. 391/I-b uyarınca geçersiz olduğunu ifade ettikten sonra, yukarıdaki karara atıf yaparak Yargıtay içtihatlarında bu geçersizliğin kesin hükümsüzlük olarak nitelendirildiğini, ancak kanaatinin, burada yokluktan yana olduğunu kaydetmektedir, Nomer Ertan, *Anonim Ortaklık Yönetim Kurulu Toplantı ve Kararları*, s. 49. Kararların değerlendirilmesi için ayrıca bkz. İlbasmış Hızlısoy, *Anonim Şirket Yönetim Kurulu*, s. 134 vd. Yokluk yaptırımını esas alan Yargıtay 11. HD., E. 2022/5225 K. 2022/9637 T. 29.12.2022 künyeli karara atıf yapılmasına karşılık butlan sonucuna varan ilgi çekici bir karar için bkz. İstanbul BAM 12. HD., E. 2021/75, K. 2023/842, T. 25.5.2023, Lexpera Veri Tabanı, Erişim Tarihi: 02.07.2024.

²² “... somut olaya dönüldüğünde; davalı şirketin 07.03.2013 tarihinde genel kurulunun yapılmasına ilişkin yönetim kurulu kararının, yönetim kurulu toplantısı yapılmadan alındığı yargılamada tanık olarak dinlenen diğer yönetim kurulu üyelerinin beyanlarından anlaşılmaktadır. Bu durumda, anılan yönetim kurulu kararının yukarıda değinilen TTK'nın 390/4 maddesine uygun biçimde alınması gerekmekte olup davalı tarafından davacı yönetim kurulu başkanına söz konusu karar önerisinin yapıldığı ispat edilemediğinden davalı şirketin 07.03.2013 tarihinde genel kurulunun yapılmasına ilişkin olarak alınan yönetim kurulu kararı geçersiz bulunmaktadır. O halde mahkemece, geçersiz yönetim kurulu kararına dayalı olan ve TTK'nın 416. maddesi uyarınca toplanmadığı da sabit bulunan davalı şirketin 07.03.2013 tarihli genel kurulunda alınan kararlarının da geçersiz olduğunun

düzeyde kalsa dahi- yokluk ile butlanın farklı geçersizlik türleri olduğunu; aynı hukuki sebebe dayalı olarak, farklı kararlarda veya aynı kararın içindeki farklı paragraflarda farklı geçersizlik türlerine sonuç bağlanmasının hukuk güvenliğini zedelediğini not düşmekle yetiniyoruz.

II. KITA AVRUPASI'NDA DURUM

A. FRANSA

Anonim şirket yönetim organında monist ve düalist sistemlere imkân tanıyan ve bu konudaki tercihi şirketlere bırakan Fransa'da²³, monist sistemi benimseyen AŞ'lerde yönetim organı, Türk hukukundaki YK'ya karşılık gelen “*conseil d'administration*” olarak adlandırılmaktadır. Buna karşılık düalist sistemi benimseyen AŞ'lerde iki yönetim organı bulunmaktadır: “*directoire*” yani yönetici kurul ve “*conseil de surveillance*” yani gözetim kurulu. Biz “*directoire*”ın “*conseil d'administration*”dan kavramsal farkına vurgu yapmak için ilkinin yönetici kurul, ikincisini YK olarak adlandırmayı tercih ediyoruz.

Monist sistemdeki şirket YK'larının toplantıya çağrılması Fransız Ticaret Kanunu (*Code de commerce*; “CC”) art. L225-36-1'de dört fıkra halinde düzenlenmiştir: Buna göre şirket esas sözleşmesi, YK'nın toplanması ve müzakerelerine ilişkin kuralları belirler (CC art. L225-36-1/I). Burada esas sözleşmede düzenleme yapma serbestisi değil, zorunluluğu bulunduğu göz ardı etmemek gerekir. YK'nın iki aydan uzun bir süredir toplanmamış olması halinde, üyelerin en az üçte biri Başkandan belirli bir gündemi görüşmek üzere YK'yı toplantıya çağırmasını isteyebilir (CC art. L225-36-1/II). Genel müdür (*le directeur général*) de başkandan YK'yı belirli bir gündemle toplantıya çağırmasını isteyebilir (CC art. L225-36-1/III). Başkan, önceki iki fıkra uyarınca kendisine yapılan taleplerle bağlıdır (CC art. L225-36-1/IV).

Düalist sistemi benimseyen şirketlerde ise gözetim kurulunun (*conseil de surveillance*) toplantıya çağrılması bakımından farklı düzenlemeler vardır. Bunlardan ilki CC art. L225-81 olup bu hüküm gözetim kurulunun kendi üyeleri arasından bir başkan ve bir ya da birden fazla başkan yardımcısı seçeceğini, seçilenlerin gözetim kurulunu toplamak ve toplantılara başkanlık etmekten sorumlu olacağını öngörmektedir.

İlgili bakanlığın, parlamentonun onayladığı kanuna uygun şekilde çıkardığı düzenleyici kısımda (*Partie réglementaire*) yer alan CC art. R225-45'te ise daha ayrıntılı üç fıkra yer almaktadır:

kabulü ile sonucuna göre karar verilmesi gerekirken... ” Yargıtay 11. HD., E. 2014/17476 K. 2015/12128 T. 17.11.2015, Lexpera Veri Tabanı, Erişim Tarihi: 10.06.2024; Yargıtay 11. HD., E. 2016/13709 K. 2018/6884 T. 8.11.2018, Lexpera Veri Tabanı, Erişim Tarihi: 10.06.2024; Yargıtay 11. HD., E. 2015/14750 K. 2017/2344 T. 24.4.2017, Lexpera Veri Tabanı, Erişim Tarihi: 10.06.2024. Kararların ortak özelliği başkana haber verildiğine dair delil yokluğunda TTK m. 390/IV ile bağlantı kurularak geçersizlik sonucuna varılmasıdır. Ayrıca bkz. “*Davaya konu 23/03/2020 tarihli olağanüstü genel kurul kararının gündemi yönetim kurulu başkanı olan davacı ... ile yönetim kurulu üyesi olan davacı ...'in katılmadığı ve yönetim kurulu üyesi ...'in çağrısı üzerine toplanan 27/02/2020 tarihli yönetim kurulu kararı ile belirlenmiş olup gündemin belirlenmesine ve olağanüstü genel kurul için çağrı yapılmasına ilişkin yönetim kurulu kararının geçerli olmadığına ilişkin yaklaşık ispat şartının dosya kapsamı itibarıyla gerçekleştiğinin kabulü gerekir.*” İstanbul BAM 43. HD, E. 2021/973, K. 2021/918, T. 14.7.2021, Lexpera Veri Tabanı, Erişim Tarihi: 02.07.2024.

²³ Fransız hukukunda YK yapısı ile ilgili bilgi için bkz. Merve Sarıkaya, *Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyeliği Sifatının Sona Ermesi*, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2024, s. 75 vd.

Gözetim kurulunun toplantıya çağırılmasına ve toplantının gerçekleştirilmesine ilişkin kurallar esas sözleşme ile belirlenecektir (CC art. R225-45/I). Burada yine esas sözleşmede düzenleme yapma serbestisi değil, zorunluluğu bulunduğu vurgulanmıştır.

Ancak, gözetim kurulu başkanı, yönetici kurul²⁴ üyelerinden en az birinin veya gözetim kurulu²⁵ üyelerinin en az üçte birinin gerekçeli bir talepte bulunması halinde, on beş gün geçmeyecek şekilde kurulu toplantıya çağırır (CC art. R225-45/II). Talebin cevapsız kalması durumunda, istem sahipleri toplantı gündemini belirterek toplantı çağrısını kendileri yapabilirler (CC art. R225-45/II).

B. İSVİÇRE

YK'nın toplantıya çağırılması meselesi İsviçre'de, Borçlar Kanunu'nun (*Code des obligations*, "CO") "Çağrı hakkı (*Droit à la convocation*)" başlıklı 715. maddesinde düzenlenmiştir. Hüküm 01.07.1992'de yürürlüğe giren 1991 revizyonu²⁶ ile getirilmiştir. CO'nun 1936 versiyonunda ise konu art. 713/II'de düzenlenmekteydi. TTK m. 392/VII-1. cümle ise eTTK m. 331'in tekrarı olduğundan, bizdeki düzenlemenin mehzarı meri CO art. 715 değil, CO'nun 1936 versiyonundaki art. 713/II'dir.

CO art. 715'te YK üyesinin, başkandan²⁷, gerekçesini belirtmek suretiyle YK'nın derhal toplantıya çağırılmasını talep edebileceği düzenlenmektedir. Anılan hükümden yola çıkılarak YK'yı toplantıya çağırma yetkisinin ilk planda başkana ait olduğu kabul edilmektedir. Başkan çağrının yapılması, toplantı hazırlığı ve toplantının yürütülmesi konusunda yetkilidir²⁸; ancak yetkisi emredici yahut mutlak değildir²⁹. Nitekim esas sözleşme yahut iç yönergede toplantıya

²⁴ Yönetici kurul, şirketin faaliyetinin stratejik yönlerini belirler ve bunların uygulanmasını sağlar. Her koşulda şirket adına hareket etmek için en geniş yetkilere sahiptir. İki ila beş üyeden veya AŞ borsada işlem görüyorsa en fazla yedi üyeden oluşur. Ancak sermayenin 150.000 Euro'dan az olması durumunda yönetici kurul "tek direktör veya genel müdür (*directeur général unique*)" adı verilen tek bir kişiden oluşabilir, bkz. CC art. L225-57 vd.

²⁵ Gözetim kurulu, yönetici kurulun icraatlarını (şirket işlerinin yürütülmesine müdahale etmeden) kontrol eder ve yönetici kurul tarafından oluşturulan finansal tablolar ile hesapları denetler. Bunun yanında esas sözleşmede aksi belirtilmedikçe yönetici kurul başkanını ve üyelerini pay sahipleri dışından olmak şartıyla atar. Gözetim kurulu esas sözleşmede belirlenen veya şirketin ömrü boyunca olağan genel kurul tarafından aday gösterilen üç ila on sekiz üyeden oluşur. CC art. L225-68 vd.

²⁶ Öte yandan hükmün 01.01.2023'te yürürlüğe giren 19.06.2020 revizyonunda ("RO 2020 4005 Code des obligations (Droit de la société anonyme)", Erişim Tarihi: 25.06.2023, <https://www.fedlex.admin.ch/eli/oc/2020/746/fr>, "2020 Revizyonu") değişikliğe uğramadığını belirtmek gerekir.

²⁷ İsviçre hukukunda YK başkanlığının ayrı bir maddede düzenlendiğini (CO art. 712) ve 2020 Revizyonu ile YK başkanının seçimi hususunda borsaya kote ve kote olmayan şirketler arasında ayrıma gidildiğini belirtmek gerekir. Borsaya kote şirketlerde başkan, YK üyeleri arasından genel kurulca seçilmekte ve bir sonraki genel kurula kadar görev yapmaktadır (CO art. 712/I). Borsaya kote olmayan şirketlerde ise YK kendi üyeleri arasından bir başkan seçmektedir; ancak esas sözleşme, başkanın genel kurul tarafından seçilmesini öngörebilir (CO art. 712/II). Başkanın yeniden seçimi mümkündür (CO art. 712/III). Başkanlık makamının boşalması halinde, YK kalan süre için yeni bir başkan atar. Esas sözleşme, bu organizasyonel eksikliği gidermek için farklı hükümler içerebilir (CO art. 712/IV).

²⁸ Peter ve Cavadini, *Art. 715*, N. 6; Meier-Hayoz ve Forstmoser, *Droit suisse des sociétés*. § 16 N. 446; Roland Müller ve Jérôme Monnier, "La séance du conseil d'administration", *Expert Focus*, 9/18, (2018), s. 695-696; Oulevey Xavier ve Levrat Jérôme, *La société anonyme*, Zürich: Schulthess Verlag, 2022, N. 761; Wernli ve Rizzi, *Art. 715*, N. 5; Zen-Ruffinen ve Bauen, *Le conseil d'administration*, N. 348, 353.

²⁹ CO art. 715 yalnızca başkanın bir üyenin talebi üzerine hareket ettiği durumu düzenlediğinden, kural olarak, belirli bir zamanda belirli bir yerde toplantı yapılması kararından tüm YK'nın sorumlu olduğu; ancak, doktrin ve uygulamanın YK başkanına toplantının gerekli olup olmadığına karar verme ve toplantıya çağrı konusunda bağımsız bir takdir yetkisi tanıdığı tespiti için bkz. Böckli, *Schweizer Aktienrecht*, § 9 N. 145.

çağrı hususunda murahhasların yahut başka kişilerin³⁰ yetkili kılınabileceği ifade edilmektedir³¹. Bu durumda, talep açıkça hakların kötüye kullanılması olmadığı sürece, başkan toplantının düzenlenmesi talebini derhal sorumlu kişiye bildirmeli ve toplantının düzenlenmesini sağlamalıdır³². Öte yandan başkanın talebin kabul edilebilirliği konusunda çekinceleri varsa, toplantı çağrısı yapmayı reddederek konunun mahkemeye taşınmasını talep edemez; başkan çağrısı yapmalı ve talep açıkça anlamsız veya kötüye kullanılmış değilse itirazlarını toplantıda sunmalıdır³³.

TTK m. 366/I'nin aksine CO'da başkan vekili ile ilgili bir düzenleme bulunmamaktadır. Ancak doktrinde YK'nın kendi organizasyonu konusundaki özerkliği sebebiyle başkan vekili seçmekte serbest olduğu, yetkilerinin iç yönerge ile belirlendiği ancak başkanın yokluğunda onun yetkilerini kullandığı, büyük şirketlerde bir veya iki başkan vekilinin görüldüğü ifade edilmektedir³⁴. Bu sebeple başkan vekili seçilmişse, başkanın yokluğunda onun çağrı yapabileceği sonucuna ulaşılmaktadır³⁵.

TTK m. 392/VII-1. cümle ile CO art. 715 arasındaki farklılıklar şu şekilde sıralanabilir: CO art. 715 talebin gerekçeli olmasını şart koşmuş³⁶ iken, TTK m. 392/VII-1. cümle yazılı³⁷ olmasını aramıştır. Öte yandan ilkinde toplantı çağrısının “derhal, acil (*convocation immédiate*)” gerçekleştirilmesi vurgusu³⁸, ikincisinde bulunmamaktadır³⁹. Son olarak Türkçe'ye “talep etme, isteme” olarak çevirdiğimiz “*exiger*” fiili, bu anlamının yanında “gerekertirmek, icap ettirmek” anlamına da geldiğinden⁴⁰, Fransızca metnin esasında istemin kuvvetine vurgu yaptığı ve başkanın çağrı yapma zorunluluğunu gösterdiği anlaşılmaktadır. TTK m. 392/VII-1. cümle'de ise böyle bir vurguya rastlanmamaktadır.

Görüldüğü üzere İsviçre kanun koyucusu da konuya, YK üyesinin toplantı talep hakkı düzleminden yaklaşmakta, talebin gereğinin yerine getirilmemesi durumu ve hatta genel olarak

³⁰ İngiliz Kurumsal Yönetim Kanunu'daki “*senior independent director*” kavramından yola çıkarak İsviçre hukukunu da etkileyen *lead director*'ın toplantı çağrısı yapabileceği, bunun özellikle başkanın şirketle çıkar çatışması olmadığı durumlarda faydalı olduğu ifade edilmektedir, Peter ve Cavadini, *Art. 715*, N. 4, 6; ayrıca bkz. Böckli, *Schweizer Aktienrecht*, § 9 N. 150. *Lead director* kavramı hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Zen-Ruffinen ve Bauen, *Le conseil d'administration*, N. 293.

³¹ Peter ve Cavadini, *Art. 715*, N. 6; Wernli ve Rizzi, *Art. 715*, N. 5.

³² Wernli ve Rizzi, *Art. 715*, N. 5.

³³ Böckli, *Schweizer Aktienrecht*, § 9 N. 149.

³⁴ Zen-Ruffinen ve Bauen, *Le conseil d'administration*, N. 286.

³⁵ Böckli, *Schweizer Aktienrecht*, § 9 N. 150'de ise iç yönerge ile başkan vekiline çağrı yetkisi tanınabileceği ifade edilmektedir. Ayrıca bkz. Müller ve Monnier, *La séance du conseil d'administration*, s. 696.

³⁶ Başkan, sunulan gerekçelerin önemsiz olduğu gerekçesiyle toplantı yapmayı reddedemez, Wernli ve Rizzi, *Art. 715*, N. 4.

³⁷ İsviçre hukukunda ise talebin sözlü dahi yapılabileceği ifade edilmektedir, Müller ve Monnier, *La séance du conseil d'administration*, s. 696; Wernli ve Rizzi, *Art. 715*, N. 5; Zen-Ruffinen ve Bauen, *Le conseil d'administration*, N. 351.

³⁸ Nitekim başkanın konunun aciliyeti ve özel koşullar göz önüne alındığında gerekli olan en kısa sürede (talebin sunulmasından birkaç saat ila birkaç gün sonra) YK'yı toplamakla yükümlü olduğu ifade edilmektedir, Wernli ve Rizzi, *Art. 715*, N. 4.

³⁹ Çağrının derhal gerçekleşmesini talep hakkından söz edilmemiş olmasının istemin yerine getirilmesinin bilinçli olarak geciktirilmesine açık kapı bırakabileceği tespiti için bkz. Kortunay, *Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu ve Üyelerin Bilgi Edinme Hakkı*, s. 149.

⁴⁰ Büyük Fransızca-Türkçe Sözlük, Tahsin Saraç, 13. Baskı, İstanbul: Adam Yayınları, 2005, “*exiger*”, s. 569.

YK toplantılarının tüm organizasyonu hakkında sessiz kalmaktadır. Doktrinde hükmün her YK üyesine bireysel, emredici, kaldırılamaz ve sınırlandırılmaz bir hak tanıdığı⁴¹ ve fakat -esas sözleşme yahut iç yönergede aksi öngörülmedikçe- doğrudan çağrı yapma imkânı vermediği ifade edilmektedir⁴². Ancak üyelerin mahkemeye başvuru haklarının bulunduğu genel olarak kabul görmektedir⁴³. Şirkete karşı⁴⁴ açılacak dava basit yargılama usulünde görülecek ve genellikle mahkeme YK başkanına toplantı çağrısında bulunması için -muhtemelen kısa- bir süre verecektir. Gerekliyse mahkeme kendisi de toplantıya çağrı yapabilecektir⁴⁵.

C. ALMANYA

06.09.1965 tarihli Alman Pay Senetli Ortaklıklar Kanunu (*Aktiengesetz*, “AktG”), düalist sistemde YK toplantı çağrısını düzenlememekle birlikte, gözetim kurulu toplantı çağrısına ilişkin hüküm⁴⁶ (AktG § 110) getirmektedir. Buna göre gözetim kurulunun her bir üyesi veya YK, gözetim kurulu başkanından, amacını ve nedenlerini belirterek, gecikmeksizin bir gözetim kurulu toplantısı düzenlemesini talep edebilir. Toplantı, toplantı çağrısından itibaren iki hafta⁴⁷ içerisinde yapılmalıdır (AktG § 110/I). Talebin yerine getirilmemesi durumunda, talepte bulunan üye, somut olguları ve gündemi belirterek gözetim kurulunu kendisi toplantıya çağırabilir (AktG § 110/II). Gözetim kurulunun her takvim yarıyılı içerisinde yapması gereken asgari toplantı sayısı da düzenlenmiştir. Buna göre her takvim yarı yılında iki toplantı yapılmak zorundadır; ancak borsaya kote olmayan şirketlerde, gözetim kurulu her takvim yarı yılında bir toplantı yapmaya karar verebilir (AktG § 110/III).

Başlığının⁴⁸ aksine hüküm, gözetim kurulunun toplanmasını kapsamlı bir şekilde düzenlememektedir. İlk fıkranın ilk cümlesinde gözetim kurulunun toplanmasının genel olarak gözetim kurulu başkanının sorumluluğunda olduğu varsayılmakta; gözetim kurulunun her bir

⁴¹ Böckli, *Schweizer Aktienrecht*, § 9 N. 148; Wernli ve Rizzi, *Art. 715*, N. 3.

⁴² Peter ve Cavadini, *Art. 715*, N. 1, 2; Müller ve Monnier, *La séance du conseil d'administration*, s. 696.

⁴³ Böckli, *Schweizer Aktienrecht*, § 9 N. 150; Xavier ve Jérôme, *La société anonyme*, N. 752; Zen-Ruffinen ve Bauen, *Le conseil d'administration*, N. 351; talebe rağmen toplantı gerçekleşmez yahut belirlenen toplantı günü çok uzaksa üyelerin mahkemeye başvurabileceği yönünde bkz. Peter ve Cavadini, *Art. 715*, N. 10.

⁴⁴ Xavier ve Jérôme, *La société anonyme*, N. 1232. Böckli, *Schweizer Aktienrecht*, § 9 N. 150'de ise CO art. 715'te başkandan bahsedildiğinden, başkanın doğrudan davalı gösterilerek bir eda davası açılabilmesi kaydedilmektedir.

⁴⁵ Peter ve Cavadini, *Art. 715*, N. 10. Davayı açan YK üyelerinin -açık bir çıkar çatışmasına tabi olduklarından- şirketi temsil edemeyecekleri; bu durumda hâkimin, YK'yı bizzat toplantıya çağırarak zorunda kalabileceğinden bahisle Wernli ve Rizzi, *Art. 715*, N. 7. Eğer aciliyet varsa ya da başkan toplantıyı engellemeye eğilimli olduğunu zaten göstermişse, mahkeme başkana toplantıyı gerçekleştirmesini emretmek yerine çağrıyı kendisi de yapabilir, Böckli, *Schweizer Aktienrecht*, § 9 N. 150; Xavier ve Jérôme, *La société anonyme*, N. 1233.

⁴⁶ Hükmün selefi, 1937 tarihli mülga AktG § 94'tür.

⁴⁷ Toplantıya çağırma süresine ilişkin bu sınırlama, başkanın toplantı gerekliliğinin halihazırda ortadan kalkmış olduğu bir zamanda çağrı yapmasını ve böylece toplantıya çağırma hakkını zayıflatmasını önlemeye yöneliktir. Gözetim kurulu başkanının iki haftalık süreyi tüketmesi gerekmez; acil durumlarda, daha kısa bir süre içinde bir toplantı düzenlemekle yükümlüdür, Mathias Habersack, “§ 110 Einberufung des Aufsichtsrats”, *Münchener Kommentar zum Aktiengesetz*, Edit. Wulf Goette, Mathias Habersack ve Susanne Kals, 6. Baskı, Münih: Beck, 2023, N. 30-31.

⁴⁸ Hüküm “Gözetim kurulunun toplanması” başlığını taşımaktadır.

üyesine ve bir bütün halinde YK'ya⁴⁹ toplantı düzenleme ve toplantı düzenleme talebine uyulmaması durumunda doğrudan çağrı yapma hakkı tanınmaktadır.

Alman doktrininde hükmün bireysel gözetim kurulu üyesinin haklarını korumaya hizmet etmenin yanında, YK'nın ve gözetim kurulu üyelerinin bir gözetim kurulu toplantısının yapılmamasına atıfta bulunarak sorumluluklarından kaçmalarını önlemeyi ve nihayetinde etkin bir izleme faaliyeti sağlamayı amaçladığı ifade edilmektedir⁵⁰. Başkan, toplantı çağrısı yapmaya yetkili ve görevlidir. Başkanın olmadığı hallerde ise bu yetkiyi AktG § 107/I-son cümle uyarınca başkan yardımcısı kullanacaktır. Gözetim kurulunun münferit üyeleri ve YK, yalnızca toplantı düzenleme taleplerine uyulmaması halinde (AktG § 110/II) doğrudan toplantı düzenleme yetkisine sahiptir.

AktG § 110'un hükümleri, esas sözleşmede veya iç yönergede öngörülecek tamamlayıcı hükümlere de alan açmaktadır. Bununla birlikte, toplantı talep ve doğrudan çağrı hakkı ne ortadan kaldırılabilir ne de zorlaştırılabilir⁵¹. Buna karşılık, başkanın çağrı yetkisi bertaraf edilip gözetim kurulu üyelerine doğrudan doğruya çağrı hakkı tanınıp tanınamayacağı tartışmalıdır⁵². AktG § 110/II'nin getirdiği doğrudan çağrı hakkı karşısında bunun dava yoluyla ileri sürülmesinin mümkün olmadığı ifade edilmektedir⁵³.

Monistik örgütlenmiş Avrupa Şirketinin (*Societas Europaea*, "SE") YK toplantılarına ilişkin düzenleme SE Tüzüğüne ilişkin 8 Ekim 2001 tarih ve 2157/2001 sayılı Konsey Tüzüğüne uygulayan Kanun ("SEAG") art. 37'de yer almaktadır. Buna göre her YK üyesi, YK başkanından, amacını ve gerekçelerini belirterek, gecikmeksizin kurulu toplantıya çağırmasını talep edebilir. Toplantı, çağrının yapılmasından itibaren iki hafta içinde icra edilmelidir (SEAG art. 37/I). Talebin yerine getirilmemesi halinde, YK üyesi, gerektirici sebepleri ve gündemi belirterek YK'yı kendisi toplantıya çağırabilir (SEAG art. 37/II).

III. DEĞİŞİKLİK'İN YASAMA SÜRECİ

Yukarıda izah edildiği üzere YK toplantı çağrısı hususunda yaşanan sıkıntılar kanun koyucunun gündemine girmiş; 03.05.2024 tarihli ve 28 sayılı Kırşehir Milletvekili Necmettin Erkan ve Denizli Milletvekili Şahin Tin ile 86 Milletvekilinin Türk Ticaret Kanunu ile Bazı

⁴⁹ Burada YK'ya tanınan hakkın her bir YK üyesine değil, kurula tanındığı; hakkı kullanmak isteyen kurulun AktG § 77/I uyarınca bir karar alması gerektiği yönünde bkz. Habersack, § 110 Einberufung des Aufsichtsrats, N. 23. Ayrıca AktG § 110/I uyarınca esas sözleşmenin YK'nın münferit üyelerine bir hak veremeyeceği, çünkü kanunun bu yetkiyi bir organ olarak YK'ya tanıdığı ifade edilmektedir, Habersack, § 110 Einberufung des Aufsichtsrats, N. 29; Gerald Spindler ve Fabian Walla, "AktG § 110 Einberufung des Aufsichtsrats", *beck-online.GROSS-KOMMENTAR*, <https://beck-online.beck.de>, Erişim Tarihi: 26.06.2024, N. 15.

⁵⁰ Habersack, § 110 Einberufung des Aufsichtsrats, N. 2.

⁵¹ Habersack, § 110 Einberufung des Aufsichtsrats, N. 4, örneğin AktG § 110/I-son cümle'deki iki haftalık süre esas sözleşme ile uzatılmaz, N. 31.

⁵² Böyle bir hakkın tanınması halinde esas sözleşmenin kanundan izin verilmeyen şekilde sapacağı yönünde bkz. Habersack, § 110 Einberufung des Aufsichtsrats, N. 29; Spindler ve Walla, § 110 Einberufung des Aufsichtsrats, N. 15. Ancak aksi görüş de mevcuttur, bkz. Habersack, § 110 Einberufung des Aufsichtsrats, N. 29, dn. 78'deki yazarlar.

⁵³ Habersack, § 110 Einberufung des Aufsichtsrats, N. 28.

Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi⁵⁴ (“Kanun Teklifi”), esas komisyon olarak Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu’nda (“Komisyon”) görüşülmüştür. Komisyon çalışmaları ile Kanun Teklifi’nde yapılan değişiklikler 110 sıra sayısı ile raporlaştırılmıştır (“Komisyon Raporu”)⁵⁵. Tali komisyon olan Adalet Komisyonu ise rapor vermemiştir. 13.05.2024’te Türkiye Büyük Millet Meclisi (“T.B.M.M.”) Genel Kurulu’na sevk edilen Kanun Teklifi, 23.05.2024 tarihinde 28. Dönem 2. Yasama Yılı 86. Birleşim’de kabul edilerek kanunlaşmıştır. Nihayet Cumhurbaşkanı tarafından 28.05.2024’te onaylanan 7511 s. K., 29.05.2024 tarihli ve 32560 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmıştır. Değişiklik, Kanun’un 23/c maddesi uyarınca yayımı tarihi olan 29.05.2024 tarihinde yürürlüğe girmiştir. İnceleme konusu yaptığımız düzenleme Kanun’un 15. maddesinde yer almakta ve TTK m. 392/VII’nin ilk cümlesine aşağıdaki cümleleri eklemektedir:

“İstemin uygun görülmesi hâlinde çağrı, yönetim kurulu başkanınca yapılır. Ancak yönetim kurulu üyelerinin çoğunluğunun yazılı istemi üzerine, yönetim kurulu başkanı yönetim kurulunu istemin kendisine ulaştığı tarihten itibaren en geç otuz gün içinde yapılacak şekilde toplantıya çağırarak zorundadır. Bu süre içinde yönetim kurulu toplantıya çağırılmadığı veya yönetim kurulu başkanı ya da başkan vekiline ulaşamadığı hâllerde, çağrı doğrudan istem sahiplerince yapılabilir. Çağrı üzerine yapılacak toplantılarda toplantı ve karar nisapları hakkında 390 ıncı maddenin birinci fıkrası uygulanır. Esas sözleşmede yönetim kurulunun toplantıya çağırılmasına ilişkin farklı bir usul belirlenebilir.”

Kanunlaşma sürecine bakıldığında, Kanun Teklifi’ndeki metne ilişkin tek değişikliğin Komisyon aşamasında verilen redaksiyon yetkisi kapsamında yapıldığı görülmektedir⁵⁶: “*eklenecek ilk cümlede yer alan “halinde” ibaresi “hâlinde”, üçüncü cümlede ikinci defa kullanılan “veya” ibaresi “ya da” ve aynı cümlede yer alan “hallerde” ibaresi “hâllerde” şeklinde redaksiyona tabi tutularak*⁵⁷ ve çerçeve 15’inci madde olarak kabul edilmiştir”. Bunun yanında TTK m. 392/VII’nin tamamen değiştirilmesi yerine⁵⁸ fıkranın birinci cümlesinden sonra cümleler

⁵⁴ “Kırşehir Milletvekili Necmettin Erkan ve Denizli Milletvekili Şahin Tin ile 86 Milletvekilinin Türk Ticaret Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi”, Erişim Tarihi: 10.06.2024, <https://cdn.tbmm.gov.tr/KKBSPublicFile/D28/Y2/T2/WebOnergeMetni/73c0fde0-ad2a-4cd5-bb4b-be3552d2014b.pdf>.

⁵⁵ “Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu”, Erişim Tarihi: 10.06.2024, <https://cdn.tbmm.gov.tr/KKBSPublicFile/D28/Y2/T2/DosyaKomisyonRaporunuVerdi/522510f1-0e11-460a-a638-928ff8a12684.pdf>

⁵⁶ Komisyon Raporu, s. 25.

⁵⁷ Belirtmek gerekir ki buradaki redaksiyon, kelimenin TTK’daki yeknesak yazılış şekline uyum sağlanması bakımından isabetli olmuştur.

⁵⁸ YK toplantı çağrısına ilişkin düzenlemenin “*Bilgi alma ve inceleme hakkı*” başlıklı 392. maddede düzenlenmesi eleştirilmektedir, bkz. Kırca, Şehirli Çelik ve Manavgat, *Anonim Şirketler Hukuku C. I*, s. 482 dn. 263 (Yazarlar konunun ayrı bir maddede veya TTK m. 390’da düzenlenmesini önermektedir); Şener, *Ortaklıklar Hukuku*, s. 401, dn. 113 ve Şener, *Yeni TTK Döneminde*, s. 105 (Yazar düzenlemenin YK kararlarını düzenleyen TTK m. 390’dan hemen önce yapılmasının daha isabetli olacağını kaydetmektedir). Buna karşılık CO art. 715’in tarihi yorumu ve TTK m. 392 ile ilişkisi nazara alındığında YK üyelerine tanınan bilgi alma hakkının sadece toplantıda kullanılabilmesi, bilgi almak isteyen üyenin acele hallerde toplantıya davete ilişkin düzenlemeyi kullanması gerekliliği, bir başka deyişle toplantının bilgi almanın merkezi olarak kabul edilmesi karşısında hükmün “*Bilgi alma ve inceleme hakkı*” başlıklı TTK m. 392 altında düzenlenmesinin isabetli olduğunu savunan görüş de mevcuttur, Kalender, *Bilgi Alma Hakkı*, s. 216-217.

eklenmesi tercih edilmiştir. Görüldüğü üzere Komisyon, Kanun Teklifi'nde esaslı bir değişiklik yapmamıştır⁵⁹.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubu'nun Komisyon Raporu'nda yer alan Muhalefet Şerhi'ndeki

“Teklifin 13, 14, 15, 16, 17 nci maddeleri 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununun anonim şirket yönetim kurullarının görev ve yetkileriyle, kaydı silinen şirketlerin durumlarıyla, en az sermaye tutarlarına intibak düzenlemelerine ilişkin hükümleridir. Komisyonunda çıkartma önergesi vermediğimiz bu düzenlemeler, anonim şirketlerin yönetim kurulları ve iş yaşamında daha hızlı karar alınmasına ya da şirketlerin sermaye intibakına uyum amacıdır.”

ifadeleri⁶⁰ Değişiklik'e ana muhalefetin de bir itirazının olmadığı hatta desteğinin bulunduğu göstermektedir. Komisyon Raporu'ndaki diğer üç muhalefet şerhinde ise ele aldığımız düzenlemeye dair özel bir değerlendirme yapılmadığı anlaşılmaktadır.

Nihayet Kanun Teklifi'nin kabul edildiği 23.05.2024 tarihli 28. Dönem 2. Yasama Yılı 86. Birleşim'in Genel Kurul tutanağı⁶¹ incelendiğinde, düzenlemeye dair herhangi bir müzakere yürütülmediği yahut fikir belirtilmediği görülmektedir. Böylece 7511 s. K. m. 15'in yasa-laşma aşamalarında esasa dair tartışmaların yapılmadığı, bilimsel üretim süzgecinden geçirilmediği anlaşılmaktadır. Bu durum Değişiklik'e dair aşağıda ele alacağımız sorunlar bakımından belirleyici olmuştur.

7511 s. K. m. 15'in sözüne ve özüne Kanun'un Genel Gerekçesi ve madde gerekçesi ışık tutmaktadır. Nitekim Genel Gerekçe'de⁶²

“6102 sayılı Türk Ticaret Kanunda değişiklik yapılarak şirket işlemlerinde kolaylık sağlanması ve belirli konularda uygulamada yaşanan tereddütlerin giderilmesi amaçlanmaktadır. Bu kapsamda; Anonim şirketlerde ... yönetim kurulu üyelerinin çoğunluğu tarafından yönetim kurulu başkanına yapılan toplantı istemlerinde, yönetim kurulu başkanına yönetim kurulunu toplantıya çağırma yükümlülüğü getirilmesi ve yönetim organında müzakere ortamının oluşmasına katkı sağlanması amaçlanmaktadır.”

ifadeleri ile hükmün çerçevesi çizilmektedir. Benzer ifadeler Kanun Teklifi'nde ilk imza sahibi Kırşehir Milletvekili Sn. Necmettin Erkan tarafından yapılan açıklamalarda da kullanılmaktadır⁶³.

⁵⁹ İsviçre'de YK toplantı çağrısı CO art. 715'te müstakil bir madde olarak ele alınmıştır. TTK m. 392/VII'nin selefî “Azaların Hakları” başlıklı eTTK m. 331/II'dir. Kanun koyucu TTK'yi ihdas ederken, YK toplantı çağrısını bir düzene bağlamak yerine, tıpkı eTTK'da olduğu gibi konuyu YK üyesinin başkandan toplantı isteme hakkı olarak düzenlemeyi tercih etmiştir. Böylece, eTTK'daki eksiklik TTK'ya da sirayet etmiştir. Kanun Teklifi'nde ise, TTK m. 392/VII'nin var olan ilk cümle ve Değişiklik ile eklenen cümleler ile birlikte ayrı bir maddede veya TTK m. 390'in içinde düzenlenerek TTK'nın daha doğru bir sistematığe kavuşturulması fırsatı kaçırılmıştır. Konunun tarihsel gelişimi hakkında bkz. Kalender, *Bilgi Alma Hakkı*, s. 68 vd.

⁶⁰ Komisyon Raporu, s. 40.

⁶¹ “28. Dönem 2. Yasama Yılı 86. Birleşim'in Genel Kurul Tutanağı”, Erişim Tarihi: 10.06.2024, <https://www.tbmm.gov.tr/Tutanaklar/Tutanak/24022>.

⁶² Komisyon Raporu, s. 9.

⁶³ “Teklif ile, ... ayrıca yönetimde çoğunluğun iradesinin uygulamaya yansımının sağlanması ve müzakere ortamının oluşmasına katkıda bulunması amacıyla yönetim kurulu üyelerinin çoğunluğu tarafından yönetim kurulu başkanına yapılan toplantı işlemlerinde yönetim kurulu başkanına yönetim kurulunu toplantıya çağırma yükümlülüğü getirileceği, ... belirtilmiştir.” Komisyon Raporu, s. 20.

Madde gerekçesinde⁶⁴ ise

“6102 sayılı Kanunun 392 nci maddesinde yönetim kurulunu toplantıya çağırma yetkisi yalnızca yönetim kurulu başkanına ve Kanunun genel düzenlemeleri uyarınca yönetim kurulu başkanına ulaşılamadığı hallerde yönetim kurulu başkan vekiline bırakılmıştır. Ancak yönetim kurulu toplantısı yapılması ve müzakere ihtiyacının ortaya çıktığı bazı hallerde yönetim kurulu başkanı bu isteme sessiz kalabilmektedir. Bu durum şirketin idaresi yetki ve görevini yürüten yönetim kurulunun karar alma süreçlerini zora sokmakta ve yönetim kurulunun çoğunluğunun iradesinin uygulamaya yansımaya engel olmaktadır. Bu halde konu yargılama süreçleri neticesinde çözüme kavuşturulabiliyor olsa da bu durum şirketin karar alma süreçlerini uzatmakta ve yargının iş yükünü artırmaktadır. Yapılan değişikliklerle, yönetim kurulu üyelerinin çoğunluğu tarafından yapılan toplantı istemlerinde, yönetim kurulu başkanına yönetim kurulunu toplantıya çağırma yükümlülüğü getirilmekte, yönetim kurulu başkanınca yönetim kurulunun yine de toplantıya çağırılmadığı veya başkana/başkanvekiline ulaşılamadığı hallerde istemin doğrudan çağrı sahiplerince yapılabilmesine imkân sağlanmaktadır. Böylelikle yönetim organında müzakere ortamının oluşmasına katkı sağlanması amaçlanmaktadır.”

değerlendirmeleri yapılmaktadır.

IV. DEĞİŞİKLİK'İN ANATOMİSİ

7511 s. K. m. 15'in yasalaşması ile TTK m. 392/VII'de yer alan tek cümlelik düzenleme, beş cümle daha eklenerek fıkranın hacmi genişletilmiştir. Eklmeler ile YK toplantı çağrı sürecinin ana aksı, istem sahiplerinin YK'nın çoğunluğunu oluşturup oluşturmadığı olgusu üzerine oturmaktadır. Bir başka deyişle her YK üyesinin vazgeçilmez, sınırlandırılmaz hakkı ve görevi olan bireysel (yahut çoğunluk oluşturmayan) istem ile bu istemin YK'nın çoğunluğunu oluşturan üyelerce yapılması arasında çağrı rejiminin belirlenmesi açısından farklılık yaratılmıştır. Biz de çalışmamızda bahsettiğimiz ana aksı takip ederek açıklamalarda bulunacağız.

A. ÇOĞUNLUK OLUŞTURMAYACAK SAYIDA ÜYENİN İSTEMİ

Değişiklik'ten önce de mevcut olan TTK m. 392/VII-1. cümle, her YK üyesine toplantı düzenlenmesini isteme hakkı⁶⁵ tanımaktadır. Bu bireysel hak, vazgeçilemez ve sınırlandırılmaz niteliktedir⁶⁶. Hakkın TTK m. 369'da düzenlenen özen ve bağlılık yükümlülüğü ile TTK m. 553 vd.'da düzenlenen sorumluluk rejimi ile yakından bağlantısı bulunmaktadır. Nitekim görevini *“tedbirl bir yöneticinin özeniyle yerine getir[en]”* ve *“şirketin menfaatlerini dürüstlük kurallarına uyarak gözet[en]”* her üye, şirketin yönetim organının toplanıp karar almasını isteme hakkına sahiptir. Durum gerektirdiği halde çağrı yapılmasını istememek -şartları varsa- üyenin sorumluluğunu dahi gerektirebilir.

Üyeye tanınan toplantı yapılmasını isteme hakkı -şüphesiz- halihazırda çağrısı yapılmış bir toplantıya gündem maddesi ekletmeyi de içerir⁶⁷. Ancak burada, esas sözleşme yahut iç

⁶⁴ Komisyon Raporu, s. 12-13.

⁶⁵ YK toplantısına çağrıyı düzenleyen TTK m. 392/VII -mantık gereği- tek kişilik YK'ları kapsamamaktadır. Bu sebeple çalışmamızda yapılan açıklamalarda tek kişilik YK ihtimali göz ardı edilecektir.

⁶⁶ Akdağ Güney, *Anonim Şirket Yönetim Kurulu*, s. 248; Hediye Bahar Sayın, *Pay Sahibi Haklarının Korunması Kapsamında Anonim Şirket Yönetim Kurulu Kararlarının Butlanı*, 2. Baskı, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2017, s. 232; Çoştan, *Yönetim Kurulunun Karar Alma Usulleri*, s. 163; Hamamcıoğlu, *Yargıtay Kararları Işığında*, s. 128; Kırca, Şehirli Çelik ve Manavgat, *Anonim Şirketler Hukuku C. I*, s. 484; Yüce, *Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Kararlarının Butlanı*, s. 68.

⁶⁷ Habersack, *§ 110 Einberufung des Aufsichtsrats*, N. 26.

yönergede bir düzen öngörülmüşse buna, öngörülmemişse dürüstlük kuralı gereği her üyenin gündemi toplantıdan belli bir süre önce öğrenme ve hazırlık yapma imkânına uygun şekilde hareket edilmesi gerekir.

Çoğunluk oluşturmayacak sayıda üyenin toplantı isteminde bulunması durumunda TTK m. 392/VII-2. cümle “*İstemin uygun görülmesi hâlinde çağrı, yönetim kurulu başkasınca yapılır.*” düzenlemesini getirmektedir⁶⁸.

Burada TTK m. 392/VII-2. cümle'nin uygulama alanı istemin çoğunluk tarafından yapıldığı hali düzenleyen TTK m. 392/VII-3. cümle ile belirlenmektedir. Nitekim TTK m. 392/VII-3. cümle'de YK başkanının toplantı çağrısı yapmasında “zorunlu” olduğu hal, YK çoğunluğunun istemde bulunması ile sınırlanmış durumdadır. Öyleyse TTK m. 392/VII-3. cümle'nin mefhumu muhalifi ile TTK m. 392/VII-2. cümle'deki “*uygun görülme*” lafzı birlikte yorumlandığında, tek bir yahut çoğunluğu sağlamayan sayıda üyenin istemde bulunduğu hallerde, YK başkanının veya onun yokluğunda başkan vekilinin çağrı yapmakta “zorunlu” olmadığı, ancak uygun görürse çağrı yapacağı anlamı çıkmaktadır. Bir başka deyişle TTK m. 392/VII-2. cümle'de kanun koyucu YK başkanına veya onun yokluğunda başkan vekiline (TTK m. 366/I) çağrıyı uygun görüp görmeme noktasında bir yetki tanımakta, uygun görme halinde çağrıyı yapmak için yükümlülük yüklemektedir. Oysa TTK m. 392/VII-3. cümle'de başkana böyle bir takdir alanı bırakılmamakta ve çağrı zorunluluğundan bahsedilmektedir.

Çoğunluk oluşturmayacak sayıda üyenin toplantı istemine muhatap olan YK başkanı, takdir hakkını elbette dürüstlük kuralı ve çelişkili davranış yasağı [4721 sayılı Türk Medeni Kanunu (“TMK”) m. 2] çerçevesinde kullanmak durumundadır⁶⁹. Örneğin, toplantıda tartışılması istenilen konu YK'nın görev alanına girmiyorsa, hatta şirketi ilgilendirir bir mesele dahi değilse, başkan istemi reddedebilir⁷⁰. Yine daha önce kurul önüne gelmiş ve müzakere edilip karara bağlanmış bir konuda, bazı üyelerin sadece karar istedikleri yönde çıkmadı diye, tekrar tekrar istemde bulunmaları halinde çağrı talep hakkının kötüye kullanılması söz konusu olabilir.

Buna karşılık başkan, YK toplanırsa sırf istemediği bir karar çıkacağını öngörerek toplantı düzenlemeyi reddedemez⁷¹. Hatta başvuru sahibi üye veya üyeler YK'daki mevcut üye dağılımını kendi çıkarları doğrultusunda kullanma çabası içinde olsalar dahi başkan, sırf bu sebeple toplantı düzenlemeyi reddedemez⁷². Kanun'da üyelerin çağrı isteminin gerekçeli olması yahut gündemi içermesi gibi bir zorunluluktan bahsedilmediğinden başkanın bu sayılanların

⁶⁸ Başkanın YK toplantı çağrısını yaparken ve YK'yı toplarken şirketin temsilcisi olarak hareket etmediğini; aksine burada toplantıyı yönetme yetkisini kullanırken şirket içi ve usule ilişkin bir eylemi gerçekleştirdiğini ifade etmek gerekir, Jens Koch, *Aktiengesetz, Beck'sche Kurz-Kommentare, Band 53*, 18. Baskı. Münih: Beck, 2024, N. 2; Habersack, § 110 *Einberufung des Aufsichtsrats*, N. 15.

⁶⁹ Değişiklik öncesinde doktrinde hakkın açıkça kötüye kullanıldığı haller (TMK m. 2/II) hariç başkanın, üyenin toplantı talebi üzerine toplantı çağrısı yapması ve talebin yerindeliliğini değerlendirmeye tabi tutmaması gerektiği, aksi davranışın sorumluluğunu doğurabileceği (TTK m. 553/I) savunulmaktaydı, Kırca, Şehirali Çelik ve Manavgat, *Anonim Şirketler Hukuku C. I*, s. 485; Akdağ Güney, *Anonim Şirket Yönetim Kurulu*, s. 248.

⁷⁰ Habersack, § 110 *Einberufung des Aufsichtsrats*, N. 32.

⁷¹ Spindler ve Walla, § 110 *Einberufung des Aufsichtsrats*, N. 13.

⁷² Habersack, § 110 *Einberufung des Aufsichtsrats*, N. 32.

yokluğunu gerekçe göstererek toplantı çağrısı yapmaktan kaçınması da mümkün değildir⁷³. Yine üyenin talebi üzerine çağrısı yapılan bir toplantı, yalnızca ilgili üyenin rızası ile iptal edilebilir veya ertelenebilir⁷⁴; başkan kendi takdirine bağlı olarak düzenlediği toplantının aksine burada iptal etme veya erteleme yetkisine sahip değildir.

7511 s. K. m. 15 ile şekillenen TTK m. 392/VII YK başkanının takdir hakkını hukuka aykırı şekilde toplantı yapılmamasından yana kullanması, hatta istemi uygun görmesine rağmen bir sebeple çağrısı yapmaması halinde çağrı rejiminin nasıl şekilleneceği hususunda suskundur. TTK m. 392/VII-4. cümle'de yer alan “*Bu süre içinde yönetim kurulu toplantıya çağrılmadığı veya yönetim kurulu başkanı ya da başkan vekiline ulaşamadığı hâllerde, çağrı doğrudan istem sahiplerince yapılabilir.*” düzenlemesi anlam bütünlüğü itibarıyla 3. cümle ile birlikte okunması gerektiğinden -lafzen- istemin sadece çoğunluğu sağlayan üyelere yapıldığı hâllere özgülenmiş gözükmektedir. Gerekçedeki “*yönetim kurulunun çoğunluğunun iradesinin uygulamaya yansımaya engel olma*” ifadesinden de anlaşıldığı üzere, kanun koyucu, başkana zorunluluk getirmekte, akabinde doğrudan çağrı yetkisini, çoğunluğun istemine bağlamaktadır. Bir başka ifadeyle çoğunluk oluşturmayacak sayıda üyenin gerçekleştirdiği istemler, YK başkanı veya başkan vekili tarafından yerine getirilmediği takdirde, Değişiklik çağrısının istem sahiplerince yapılabileceği bir hukuki imkân öngörmemektedir.

Kanun koyucunun bu tercihinin isabetsiz olduğunu düşünüyoruz. Bize göre, *-de lege ferenda-* YK çoğunluğunu oluşturup oluşturmadığına bakılmaksızın istemi⁷⁵ reddedilen her üyenin toplantı çağrısı yapabilmesi gerekir. Toplantı yapılmaksızın elden dolaştırma yoluyla karar alınabilmesini tetikleyen bireysel istemlerin (TTK m. 390/IV)⁷⁶, neden fiziki toplantı çağrısında bulunmaya yeterli görülmediğini anlamlandırmak güçtür. Bireysel istem üzerine toplantı yapılmasının, şirket yönetiminde kaosa sebep olacağı düşüncesi ilk bakışta isabetli gibi gözükse de bu argümanın kuvveti pek çok açıdan aşınmış durumdadır: Örneğin bizatihi Kanun'un öngördüğü yazılı başvuru şartı ve geniş anlamıyla yasada açıkça öngörülme dahi çağrının tüm üyelere yapılması zorunluluğu, gerekli hukuki güvenliği sağlamaktadır. Kaldı ki YK'nın sağlıklı işleyişi ve düzenin tesisi bakımından öncelikle başkana başvuru kuralı getirilmiştir. Tüm bu emniyet tedbirlerine karşılık başkanın ve vekilinin toplantı çağrısı yapmaması, özellikle takdir hakkını hukuka aykırı şekilde kullanması halinde, sırf çoğunluk oluşmuyor diye istem sahiplerine hiçbir imkân tanınmaması yerinde olmamıştır.

YK'nın sürekli olarak toplanamamasının meydana getirdiği işlevsizlik veya kilitlenmenin TTK m. 530 uyarınca açılacak bir dava ile şirketin feshine neden olabilmesi tehlikesi⁷⁷ de göz önüne alındığında ele aldığımız probleme dair yorumun YK'nın toplanmamasına değil,

⁷³ Gerekçe belirtilmemesinin tek başına hakkın kötüye kullanılması olarak görülemeyeceği yönünde bkz. Kıratlı, *Yönetim Kurulu Başkanı*, s. 64.

⁷⁴ Habersack, § 110 *Einberufung des Aufsichtsrats*, N. 17.

⁷⁵ Bu noktada toplantı isteminin hakkın kötüye kullanılması (TMK m. 2/II) teşkil etmemesi gerektiği de not edilmelidir.

⁷⁶ Bu yöntemin yararları ve uygulama sorunları ile ilgili ayrıntılı açıklamalar için bkz. Bahtiyar, *Anonim Ortaklıkta Başkan*, s. 117 vd.

⁷⁷ Pek çokları yerine bkz. İsmail Cem Soykan, *Anonim Ortaklıklarda Organ Yokluğu*, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2012, s. 173 vd.

kanun koyucuyu Değişiklik'i yapmaya iten toplantı yapılmasının kolaylaştırılması ve toplantı üzerinde uyuşmazlık sayısının azaltılması amacına hizmet etmesi gerekmektedir.

Tüm bunlar dikkate alındığında salt lafzi yorum yapılması hükmün amacı ile bağdaşmayacağından⁷⁸ Kanun'da boşluk bulunduğu kabul edilmeli ve çoğunluk oluşturmayacak sayıda üyenin usulüne uygun şekilde gerçekleştirdiği istemlerin karşılık bulmaması halinde TTK m. 392/VII-4. cümle'nin kıyasen uygulanması suretiyle, istem sahibi üyelerin doğrudan çağrı yapmaları mümkün görülmelidir.

Öte yandan Kanun'daki bu eksikliğin TTK m. 392/VII-son cümle gereği esas sözleşmeye konulacak bir hükümlerle aşılması mümkündür. Ancak her halde, olası tartışmaların önüne geçmek adına TTK m. 392/VII-3 ve 4. cümle'nin çoğunluk oluşturmayacak sayıda üyenin gerçekleştirdiği istemler bakımından da geçerli olacağı bir düzenlemenin yapılmasının yerinde olacağını ifade etmek isteriz.

Kanun'un suskun kaldığı noktalardan bir diğeri ise istemi uygun gören başkana, çağrıyı ve nihayetinde toplantıyı gerçekleştirmesi için bir zaman sınırı koyulmamasıdır. TTK m. 392/VII-3. cümle'deki "en geç otuz gün"lük süre sınırı, TTK m. 392/VII-2. cümle'de yer almamaktadır. Kanun koyucu CO art. 715 ve AktG § 110'un aksine, başkanın derhal veya gecikmeksizin toplantı düzenlemesini aramamıştır. Kanaatimizce Kanun'un buradaki suskunluğu bilinçli olmayıp, başkanın TMK m. 2 çerçevesinde mümkün olan en kısa sürede çağrı yapma yükümlülüğü bulunmaktadır.

B. ÇOĞUNLUK OLUŞTURAN SAYIDA ÜYENİN İSTEMİ

TTK m. 392/VII-3 ve 4. cümleler çağrı isteminin "yönetim kurulu üyelerinin çoğunluğu" tarafından yazılı şekilde yapılması şartına bağlı olarak farklı bir rejim belirlemektedir. Bu halde YK başkanı, kurulu, "istem kendisine ulaştığı tarihten itibaren en geç otuz gün içinde yapılacak şekilde toplantıya çağırarak zorundadır". Kanun koyucu burada YK başkanının takdir yetkisini ortadan kaldırmakta ve kendisine gerekçedeki ifadeyle çağrı yapma yükümlülüğü yüklemektedir.

Kanun koyucunun amacı YK toplantısının daha kolay gerçekleşmesi, müzakere ortamının teşvik edilmesi ve bu konudaki uyuşmazlık sayısının azalması olduğuna göre, çoğunluk değil de üçte bir yahut dörtte bir gibi daha düşük oranın tercih edilmesi⁷⁹, hatta bir üstteki başlıkta ifade ettiğimiz üzere tek bir üyenin isteminin dahi yeterli görülmesi isabetli olurdu.

Kanun'da üyelerin çağrı isteminin gerekçeli olması yahut gündemi içermesi gibi bir zorunluluktan bahsedilmediğini vurgulamak gerekir. Dolayısıyla başkanın böyle bir gerekçe ile toplantı çağrısı yapmaktan kaçınması mümkün değildir; aksi halde TTK m. 392/VII-4. cümle uygulanarak istem sahiplerince doğrudan çağrı yapılabilir.

⁷⁸ Eğer kanunun lafzı ile ruhunu (sözü ile özünü) bağdaştırmak mümkün olmuyorsa ve hükmün lafzı ile ruhu açıkça çatıyorsa, bu takdirde ortada bir kanun boşluğu bulunduğu kabul edilir ve boşluk hâkim tarafından kanunun ruhuna uygun bir çözümlerle doldurulur, Kemal Oğuzman ve Nami Barlas, *Medeni Hukuk*, 22. Bası. İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2016, N. 245.

⁷⁹ Örneğin, Fransız hukukunda gözetim kurulu toplantı çağrısı için CC art. R225-45/II gereği yönetici kuruldan tek bir üyenin; gözetim kurulundan ise üçte bir oranını sağlayacak sayıda üyenin istemi yeterli görülmektedir.

Meri düzende geçerli olan “*yönetim kurulu üyelerinin çoğunluğu*” ifadesinden salt çoğunluk anlaşılmalıdır. Örneğin, üç kişilik YK’da iki, dört ve beş kişilik YK’da üç, altı kişilik YK’da dört üye çoğunluğu sağlamaktadır. Anılan ifade sebebiyle iki kişilik YK’larda başkan olmayan üyenin çoğunluk oluşturması mümkün değildir. Bir başka deyişle Değişiklik, başkanın çağrı yapmamakta ısrar ettiği iki kişilik YK’larda uygulanabilir değildir ki bu tercihin isabetsiz olduğunu düşünüyoruz.

Benzer şekilde YK başkanı aynı zamanda üye sıfatını da haiz olduğundan, onun bu çoğunluk hesabına dahil kabul edilmesi de yerinde olmamıştır. Nitekim toplantı yapılmasına karşı çıkan başkan zaten hesaplamada bir olumsuz oyu garanti etmektedir. Halbuki “*başkan dışındaki yönetim kurulu üyelerinin çoğunluğu*” ilkesi benimsense idi, özellikle dört, altı ve sekiz kişilik YK’larda⁸⁰ doğrudan çağrı yetkisi için ulaşılmaması gereken üye sayısı daha düşük olacak ve gerekçede vurgulanan müzakere ortamının güçlendirilmesi amacıyla daha uygun bir dağılım oluşacaktı. Değişiklik’in benimsediği kriteri bu yönüyle de yerinde bulmuyoruz.

Başkanın çağrı yükümlülüğü süre bakımından da şekillendirilmiştir. Buna göre başkana tanınan süre istemin kendisine ulaşmasından itibaren en fazla otuz gündür. Kanun koyucunun şirketler hukukuna yabancı olmayan⁸¹ otuz günlük süreyi benimsemesi şaşırtıcı değildir. Ancak YK’nın yürüttüğü yönetim ve temsil işlevleri gereği -kural olarak- sık toplanması gereken bir organ olduğu düşünüldüğünde otuz günlük sürenin gereğinden fazla uzun olduğu kanaatindeyiz. Üyelerin çağrı istemi -çoğu zaman- başkanın çağrı yapmamakta uzun bir süre ısrar etmesi nedeniyle YK’nın toplanamaması sonucu gerçekleşeceğinden, buradaki bekleyişe otuz gün daha eklemek yerinde olmamıştır. Fransız hukukunda gözetim kurulunun toplanması için öngörülen (CC art. R225-45/II) on beş yahut İsviçre uygulamasında sık karşılaşıldığı ifade edilen on günlük sürenin benimsenmesi⁸², YK’nın işleyişi ve dinamikleri bakımından daha isabetli olurdu⁸³.

Bunun yanında Kanun’da belirlenen sürenin yalnızca çağrının yapılması için değil⁸⁴, YK toplantısının gerçekleşmesi için arandığını ve üst sınırı⁸⁵ çizdiğini belirtmekte yarar vardır.

⁸⁰ Bu ihtimalde dört kişilik bir YK’da üç yerine iki, altı kişilik YK’da dört yerine üç, sekiz kişilik YK’da ise beş yerine dört üyenin istem sahibi olması yeterli olacaktır.

⁸¹ Yeniden yapılandırılmalarda inceleme hakkına ilişkin TTK m. 149, 156, 188; anonim şirketin tescili ve ilanına ilişkin TTK m. 354; özel denetim isteme hakkına ilişkin TTK m. 438 ile tasfiye memurları ile pay sahipleri arasındaki uyumsuzluklara ilişkin TTK m. 546 otuz günlük sürenin benimsendiği örneklerdendir.

⁸² İsviçre hukukunda, başkanın on günlük bir çağrı süresi kullanması ile sık karşılaşıldığı, toplantının aciliyetine göre sürenin kısalabileceği ifade edilmektedir, Zen-Ruffinen ve Bauen, *Le conseil d’administration*, N. 352. Beş ilâ on iş günü olağan olmakla birlikte, acil durumlarda bu sürenin kısaltılabileceğinden bahisle Wernli ve Rizzi, *Art. 715*, N. 8.

⁸³ Madde gerekçesinde yer alan mevcut hükmün “*şirketin karar alma süreçlerini uzatmakta*” olduğu açıklamasıyla bağdaşmadığı, otuz günlük sürenin kısaltılarak örneğin on beş gün süre tanınması yönünde öneri için bkz. Kayıklık, Abdurrahman, “Türk Ticaret Kanunu’nda Değişiklikler Öngören Kanun Teklifi Üzerine”, Esas Mukavele (Blog), Erişim Tarihi: 01.07.2024, <https://esasmukavele.blogspot.com/2024/05/turk-ticaret-kanununda-degisiklikler.html>.

⁸⁴ Bu yönüyle TTK m. 392/VII-4. cümle’de “*Bu süre içinde yönetim kurulu[nun] toplantıya çağırılma[masına]*” sonuç bağlanması yerinde olmamıştır. Nitekim önemli olan çağrının otuz gün içinde yapılması değil, toplantının otuz gün içinde yapılmasıdır.

⁸⁵ Alman hukukunda ise çağrının ne zaman yapılacağı ile ilgili suskun olan AktG § 110/II, toplantıyı çağrıdan sonra iki hafta içinde yapma zorunluluğu getirerek farklı bir anlayış benimsemiştir.

Sürenin başlangıcı için esas alınan istemin ulaşma anının tespitinde ise borçlar hukukundaki hakimiyet alanına girme prensibinden faydalanılabilir⁸⁶. İstemde aranan yazılı şekil, ulaşma anının belirlenmesinde de fayda sağlayacaktır. Mektup, faks, e-posta, SMS, imza karşılığı kurye teslimatı gibi yöntemlerle yapılan bildirimler⁸⁷, yazılılık şartını karşılamaktadır.

İstemın şeklinin yazılı olması, bolca uyuşmazlığa gebe Türk uygulamasında⁸⁸ ispat tartışmalarının önüne geçilmesi, en azından azaltılması bakımından yerinde olmuştur. Ancak yazılı şeklin geçerlilik mi yoksa ispat şekli mi olduğu tartışılabilir.

Değişiklik öncesinde, TTK m. 392/VII-1. cümle'deki şartın ispat şekli olduğu; başkanın sözlü talep üzerine dahi toplantıya çağrı süreci başlatılabileceği savunulmaktaydı⁸⁹. Buna karşılık yasada öngörülen şeklin -kural olarak- geçerlilik şekli olduğu ilkesinden hareketle (TBK m. 12/II), buradaki şeklin de geçerlilik şekli olduğu kabul edilebilir. Bu halde *-de lege lata-*, yazılı şekle uyulmaksızın yapılan sözlü istemlerin kesin hükümsüz olmasından⁹⁰ hareketle TTK m. 392/VII kapsamında değerlendirilmemesi gerektiği yorumu yapılabilir. Yazılılık şartının ispat şartı olduğu *-de lege ferenda-* açıklığa kavuşturulmalıdır.

Elbette sözlü istemi alan başkanın, kendi çağrı yetkisini kullanarak toplantı gerçekleştirilmesi mümkündür. Ancak başkan sözlü istem üzerine toplantı çağrısında bulunmaya zorunlu olmadığı gibi; talebi reddettiğinde -başkana yazılı başvuru şartı yerine gelmediğinden- istem sahiplerinin doğrudan çağrı yapması da mümkün olmayacaktır. Yine kesin hükümsüzlüğün ileri sürülmesinin hakkın kötüye kullanılması teşkil edebileceği⁹¹ de unutulmamalıdır.

C. TOPLANTININ SÜRESİNDE YAPILMAMASI YAHUT ULAŞILAMAMA HALİ

TTK m. 392/VII-4. cümle, *“Bu süre içinde yönetim kurulu toplantıya çağrılmadığı veya yönetim kurulu başkanı ya da başkan vekiline ulaşılamadığı hâllerde, çağrı doğrudan istem sahiplerince yapılabilir.”* düzenlemesini getirmektedir. Anılan cümle Değişiklik'in en can alıcı noktasını oluşturmaktadır; çünkü kanun koyucu Türk hukuk tarihinde ilk kez, YK başkanı veya başkan vekilinin iradesi dışında YK toplantı çağrısı yapılmasına açıkça cevaz vermektedir. Böylece çoğunluğu oluşturmaları şartıyla istem sahipleri, istemlerinin yerine getirilmemesi, yani toplantının gerçekleşmemesi durumunda başvurabilecekleri açık ve etkili bir hukuki

⁸⁶ Beyanın varması ile ilgili ayrıntılı bilgi için bkz. Necip Kocayusufpaşaoğlu, *Borçlar Hukukuna Giriş, Hukukî İşlem, Sözleşme*, 7. Tıpkı Bası, İstanbul: Filiz Kitabevi, 2017, § 15 N. 8 vd.; Oğuzman ve Barlas, *Medenî Hukuk*, N. 686.

⁸⁷ Bunların ulaşıp ulaşımadığı konusu ispat hukukuna tabi olup, makalemizde ayrıca incelenmeyecektir.

⁸⁸ Almanya ve Fransa'da yazılılık şartı aranmamaktadır. İsviçre'de ise önceden aranan şart, 1991 Revizyonu ile kaldırılmıştır. Ancak anılan ülkelerin aksine YK çağrısı konusunda çok fazla uyuşmazlık yaşanan Türk hukukunda yazılılık şartı aranmasının yerinde olduğunu düşünüyoruz.

⁸⁹ Kırca, Şehirali Çelik ve Manavgat, *Anonim Şirketler Hukuku C. I*, s. 484; Çamoğlu, Poroy ve Tekinalp, *Ortaklıklar Hukuku I*, N. 528; Dural, *Anonim Ortaklıklarda Yönetim Kurulunun Kilitlenmesi*, s. 69; Kıratlı, *Yönetim Kurulu Başkanı*, s. 63-64; ayrıca bkz. Bahtiyar, *Anonim Ortaklıkta Başkan*, s. 111; aksi yönde bkz. Hamamcıoğlu, *Yargıtay Kararları Işığında*, s. 128. Nitekim mehaz İsviçre hukukunda 1991 revizyonu öncesi CO art. 713/II'de yazılılık şartı aranmakta iken meri CO art. 715'te bu şart kaldırılmıştır, bkz. Wernli ve Rizzi, *Art. 715*, N. 2. Talebin sözlü yapılabileceği yönünde bkz. Peter ve Cavadini, *Art. 715*, N. 2; Müller ve Monnier, *La séance du conseil d'administration*, s. 696.

⁹⁰ Kanunî şekle aykırılığın yaptırımının kesin hükümsüzlük olduğu yönünde bkz. Kemal Oğuzman ve Turgut Öz, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler Cilt-1*, 18. Bası, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2020, N. 479 vd.

⁹¹ Ayrıntılı bilgi için bkz. Oğuzman ve Öz, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler Cilt-1*, N. 485 vd.

imkâna kavuşmaktadır. Getirilen yenilikle talebin öncelikle başkana iletilmesi sonucu şirket işleyişindeki düzen sağlanmakta; ancak başkanın istemi açıkça reddetmesi, sürüncemede bırakması yahut sessiz kalması gibi yöntemlerle süreci bloke etmesinin de önüne geçilmektedir. Başkanın işlem ve eylemlerindeki hukuka aykırılık, çağrı iradesinin ondan alınarak istem sahiplerine verilmesi suretiyle bertaraf edilmektedir. Bu noktada, istemde bulunan üyelere hantal işleyen dava yolunun değil, doğrudan çağrı yolunun gösterilmesi de YK'nın çalışma prensibine ve niteliklerine uygun bir çözüm olmuştur.

Hükümün getirdiği yenilik isabetli ve yerindedir. Kanun koyucunun uygulamada ortaya çıkan, doktrin ve içtihatlarda çokça tartışılan, azımsanmayacak sayıda uyuşmazlığa ve davaya sebep olan bir sorunu çözme iradesi de takdir edilmelidir. Kaldı ki bu sefer, çoğu zaman takip edilen Alman ve İsviçre hukuk sistemlerinin düzenlemeleri ele alınmamış, Türk hukukuna özgü bir hüküm kaleme alınmıştır. Buna karşılık, düzenlemenin kusursuz olduğundan bahsetmek de mümkün değildir.

Bir kere TTK m. 392/VII-4. cümle'de *"Bu süre içinde yönetim kurulu[nun] toplantıya çağrılma[masına]"* sonuç bağlanması isabetli olmamıştır. *"Bu süre"*den kasıt bir önceki cümledeki *"istem[in] [başkana] ulaştığı tarihten itibaren en geç otuz gün"*dür. Oysa TTK m. 392/VII-3. cümle'ye göre başkanın yükümlülüğü yalnızca çağrının değil, toplantının otuz gün içinde yapılmasıdır. Meseleyi bir örnekle açıklamak gerekirse: Başkanın istemin kendisine ulaştığı tarihten itibaren otuz günlük süre dolduktan sonra (mesela kırk beşinci, altmışıncı yahut kesretten kinaye üç yüz altmışıncı günde) toplantı yapılacak şekilde, son (otuzuncu) günde çağrı yaptığı varsayılın. Bu halde başkan, TTK m. 392/VII-3. cümle uyarınca hem çağrıyı hem toplantıyı otuz gün içinde yapmak zorunda olmasına karşılık, bu yükümlülüğüne aykırı davranmaktadır. Ancak TTK m. 392/VII-4. cümle'nin lafzına bakılacak olursa, çağrı otuz günlük azami sürede yapıldığı için, istem sahiplerinin doğrudan çağrı yapma şartları oluşmamaktadır. Böylece başkanın, otuz günlük azami sürede çağrı yapmak suretiyle, toplantıyı bundan çok sonraya ertelemesine kapı aralanmaktadır. Hüküm özenli kaleme alınmadığı ve yasama aşamalarında bilimsel görüşlerden yararlanılmadığı için bu olasılıkta istem sahipleri kendilerine tanıyan doğrudan çağrı yetkisini kullanamamaktadır.

İzah ettiğimiz sebeplerle hükümdeki *"Bu süre içinde yönetim kurulu toplantıya çağrılmadığı"* ifadesinin *"Bu süre içinde yönetim kurulu toplantısı gerçekleşmediği"* şeklinde kaleme alınması gerekirdi⁹². Ancak mevcut halde de kanun koyucunun konuyu bilinçli şekilde düzenleme yapmaktan imtina ettiği değil, kanun yapımında özensiz davranıldığı ve örtülü kanun boşluğu bulunduğu kabul edilmeli; otuz günlük sürede toplantı gerçekleşmediği takdirde istem sahiplerinin doğrudan çağrı yapmalarına izin verilmelidir.

Burada vardığımız sonuca bir şerh de düşmek gerekir: İstem üzerine başkan, toplantı çağrısını yapar ve fakat yeter sayının olmaması gibi bir sebeple YK toplanamazsa yahut toplansa dahi karar alamazsa, istem sahiplerinin doğrudan çağrı hakkı tükenmiş olur⁹³. Nitekim bu

⁹² Kanun'daki bu eksikliğin TTK m. 392/VII-son cümle gereği esas sözleşmeye konulacak bir hükümlerle aşılması mümkündür.

⁹³ Habersack, § 110 *Einberufung des Aufsichtsrats*, N. 33, 38.

örnekte başkan, istemi kabul ederek çağrıda bulunmuş, ancak kurul başkaca sebeplerle toplanamamıştır. Yeter sayı sağlanamaması nedeniyle toplantı yapılamamışsa, istem sahipleri yeni bir toplantı isteminde bulunabilir.

Yine istem sahibi üyelerce belirlenen gündem⁹⁴ ile TTK m. 392/VII-3. cümle uyarınca başkanın yaptığı çağrıda gündem örtüşmelidir. Bir başka deyişle başkanın, istem sahiplerinin taleplerinden bambaşka bir gündemle kurulu toplantıya çağırarak hükmün arkasından dolanması mümkün olmamalıdır. Aksi halde başkanın toplantı çağrısı yapmadığı kabul edilmeli ve istem sahiplerinin TTK m. 392/VII-4. cümle uyarınca çağrı yapmasına izin verilmelidir.

Ele alınması gereken ikinci aksaklık, istem sahiplerinin doğrudan çağrı yapmalarına imkân veren diğer hale ilişkindir: “*yönetim kurulu başkanı ya da başkan vekiline ulaşılamadığı hâller*”. Hüküm “*ulaşılamama*” sebebiyle çağrı sürecinin sürüncemede kalmasını engellemektedir ki bu isabetli bir tercihtir. Gerçekten de böyle bir düzenleme yapılmasaydı YK başkanının iradi yahut iradi olmayan sebeplerle ulaşılabilir olmadığı hallerde sürecin akıbeti daima tartışılır olacaktı. Kanun koyucunun bu kapıyı kapatmak istemesi yerinde olmuştur. Ancak hükümdeki kişi unsuru -yani kime ulaşılamazsa doğrudan çağrı yetkisinin doğacağı sorusu- kullanılan “*ya da*” bağlacı sebebiyle sorun yaratmaktadır. Gerçekten de YK başkanı “*ya da*” başkan vekiline ulaşılamaması arandığı için ikisinden birine ulaşılamaması doğrudan çağrı şartını sağlamaya yeter gözükmemektedir. Oysa başkan vekilinin yetkileri, TTK m. 366/I uyarınca başkanın yokluğunda devreye girmektedir. Hal böyle iken başkana ulaşılmaksızın salt başkan vekiline ulaşmak istenmesi ve nihayetinde ulaşılamaması, doğrudan çağrıda bulunmak için yeterli görülmesi gerekir. TTK m. 366/I’in kurduğu yetki hiyerarşisinin, TTK m. 392/VII-4. cümle’de gözetilmemesi ve salt başkan vekilinin muhatap alınmasına imkân tanınması doğru olmamıştır⁹⁵.

Ayrıca TTK m. 366/I en az bir başkan vekili seçilmesinden bahsettiğinden birden fazla başkan vekili seçilmesi de olanaklıdır⁹⁶. Birden fazla başkan vekili bulunan hallerde, hükmün vekillerin hiçbirine ulaşılamaması şeklinde anlaşılması gerekir.

Öyleyse hükümdeki “*yönetim kurulu başkanı ya da başkan vekiline ulaşılamadığı hâllerde*” ifadesinin TTK m. 366/I ile uyumlu olacak şekilde “*yönetim kurulu başkanı ve onun bulunmadığı zamanlarda başkan vekiline, birden fazla başkan vekili varsa bunlardan hiçbirine ulaşılamadığı hâllerde*” şeklinde düzenlenmesi; bu surette çağrı isteminin muhatabının belirlenmesinde kademelendirmeye gidilmesi daha doğru olacaktır.

“*Ulaşılamama*” kavramı ise hükümdeki en muğlak ifade olarak görülebilir. Kavramın içeriğinin nasıl doldurulacağı -bir hukuk klişesi olma pahasına- somut olayın şartlarına göre belirlenecektir. Ancak istem sahibi kişilerin YK üyeleri olduğu ve TTK m. 369 uyarınca özen yükümlülüğü altında buldukları ile olayın dürüstlük kuralı (TMK m. 2) şemsiyesi altında

⁹⁴ Her ne kadar Kanun istemde veya çağrıda gündemin belirtilmesini zorunlu tutmamışsa da istem sahiplerinin -çoğu zaman- oldukça spesifik bir gündemle toplantı istemeleri söz konusu olacaktır.

⁹⁵ Kanun’daki bu eksikliğin TTK m. 392/VII-son cümle gereği esas sözleşmeye konulacak bir hükümlerle aşılabileceği mümkündür.

⁹⁶ Eminoglu ve Avci, *Anonim Şirkette Yönetim Kurulu Başkanı*, s. 1032.

kaldığı hatırdan çıkarılmamalıdır. Buna göre, üyelerin başkan ile vekiline, ulaşma konusunda tedbirli bir yöneticiden beklenen özenle davranmaları gerekir. Örneğin, başkanın şahsına değil şirkete gönderilen istem, kullanılmadığı bilinen bir e-posta adresine atılan e-posta yahut başkanın oturduğu sitenin güvenliğine bırakılan bir not, -kural olarak- “ulaşlamama” şartını sağlamamalıdır. Ancak ulaşma çabasının özen yükümlülüğü ve dürüstlük kuralları uyarınca üyelerden beklenemeyecek bir külfet gerektirmesi halinde, şartın sağlandığı kabul edilebilir. Örneğin, YK başkanına ulaşma sadece ülkemize uçakla dahi bir gün mesafedeki Yeni Zelanda gibi bir ülkeye seyahati ile mümkün ise, -kural olarak- istem sahiplerinin böyle bir zahmete katlanmaksızın doğrudan çağrı yapmalarına izin verilmesi gerekir.

Bir şekilde başkan ve başkan vekili seçimi yapılmayan YK’lardaki durumun ne olacağı tartışılabilir. Nitekim TTK m. 392/VII’nin tüm kurgusu, TTK m. 366’nın amir hükmü uyarınca başkan ve en az bir başkan vekili seçimi yapıldığı kabulü üzerine bina edilmiştir. Buna karşılık, ihmal, unutmaya yahut başkaca sebeplerle bu seçimin yapılmadığı şirketlere rastlamak mümkündür⁹⁷. Ayrıca YK üyeliğinin sona ermesi ile üyelik sıfatına bağlı yürütülen diğer görevlerin, bu bağlamda YK başkanlığı veya başkan vekilliğinin de sona erdiği⁹⁸ ve yeni bir seçim yapılana kadar başkanlık ve başkan vekilliği koltuklarının boş kalacağı unutulmamalıdır. Kanaatimizce bu hallerde TTK m. 392/VII’nin uygulanamayacağı sonucuna varmak, kanun koyucunun hükmü ihdas amacıyla bağdaşmaz. Öyleyse, başkan ve başkan vekili seçimi hiç yapılmamış yahut anılan sıfatlar sona ermiş olsa dahi durum, bunlara “ulaşlamama” ile denk görülerek, doğrudan istem sahiplerince çağrı yapılmasına olanak sağlanmalıdır⁹⁹.

D. ÇAĞRININ ÜYELERCE YAPILMASI

Çağrının doğrudan istem sahiplerince yapılması halinde, normal koşullarda başkanın gözetmesi gereken ilkeler¹⁰⁰ istem sahiplerince yerine getirilmelidir. Örneğin, toplantının gündeminin belirlenmesi, çağrının tüm üyelere yapılması, üyelere toplantı için gerekli hazırlığı yapmaya yeterli süre tanınması, toplantının kanun ve esas sözleşmeye uygun yer ve koşullarda yapılması gibi.

Öte yandan Kanun’da böyle bir zorunluluk aranmamakla birlikte olası bir uyumsuzluğu önleme adına, çağrının, başkandan istemde bulunulduğu ve bu istemin karşılanmadığına ilişkin bilgi ve olguları da içermesi, toplantıyı düzenleme yetkisine ilişkin kanıt sunulması -diğer

⁹⁷ Başkanın seçilmesi zorunluluk arz etse de seçilemediği durumlarda YK’nın ve dolayısıyla şirketin işleyememesi sonucunu çıkaracak şekilde yorum yapmanın, şirketi geri dönülmesi güç zorluklarla karşı karşıya bırakmak anlamına geleceği yönündeki tespitler için bkz. Eminoglu ve Avcı, *Anonim Şirkette Yönetim Kurulu Başkanı*, s. 1034.

⁹⁸ Sarıkaya, *Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyeliği Sıfatının Sona Ermesi*, s. 280.

⁹⁹ Alman hukukunda da başkan ve başkan vekili henüz seçilmemişse veya seçilenler istifa etmişse yahut toplantıya katılmıyorsa, gözetim kurulunun her bir üyesinin ve YK’nın AktG § 110/II’ye uygun şekilde doğrudan toplantı çağrı yetkisine sahip oldukları kabul edilmektedir, Habersack, *§ 110 Einberufung des Aufsichtsrats*, N. 10; Koch, *Aktiengesetz*, N. 2.

¹⁰⁰ Bilgi için bkz. Bahtiyar, *Ortaklıklar Hukuku*, s. 187; Hamamcioğlu, *Yargıtay Kararları Işığında*, s. 132 vd.; Çamoğlu, Poroy ve Tekinalp, *Ortaklıklar Hukuku I*, N. 528; İmregün, *Anonim Ortaklıklar*, s. 210; Oğuz İmregün, “Anonim Ortaklıklarda Yönetim Kurulu Toplantı ve Karar Yetersayıları ve Yönetim Kurulu Kararlarına Karşı Başvuru Yolları”, *Prof. Dr. Hayri Domaniç’e 80. Yaş Günü Armağanı Cilt I*, İstanbul: Beta, 2001, s. 281 vd.; Yüce, *Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Kararlarının Butlanı*, s. 70.

üyelerin durumdan haberdar olmaları ve keyfiyeti gözden geçirebilmeleri için- faydalı olacaktır¹⁰¹.

Hüküm “*çağrının doğrudan istem sahiplerince*” yapılabileceğini ifade ettiğinden, istem sahiplerinden bir veya birkaç kişinin çağrı yapıp diğerlerinin bu işleme katılmaması durumunda ne olacağı sorusu akla gelebilir. Alman hukukunda gözetim kurulunun birden fazla üyesi toplantının düzenlenmesini talep etmişse, toplantının istem sahibi üyelerden biri tarafından düzenlenmesinin yeterli olduğu; bu nedenle, istemleri reddedilen tüm üyelerin bu süreçte katılımının gerekli olmadığı savunulmaktadır¹⁰². Ancak AktG § 110/I'de her bir gözetim kurulu üyesinin başkandan çağrı isteminde bulunabildiği ve başkanın çağrı yapmadığı halde doğrudan çağrı yetkisini kullanabildiği unutulmamalıdır. TTK m. 392/VII düzeninde ise doğrudan çağrı ancak çoğunluk istemi ile aktifleşen bir yetkidir. Bu sebeple kanaatimizce çoğunluğun istemi, TTK m. 392/VII-4. cümle uyarınca hem çağrı hakkının doğumu hem de kullanımını için aranan bir şart olup, çağrının istem sahibi üyelerce müştereken yapılması gerekir. Nitekim Almanya'da gözetim kurulu çağrısında organ olarak istemde bulunmaya yetkili kılınan YK'nın bir bütün olarak hareket etmesi gerektiği, bireysel olarak YK üyelerinin yahut şirketi temsile yetkili olan kimselerin çağrıda bulunamayacakları kabul edilmektedir¹⁰³.

Buna karşılık, istem sahibi bir üyenin çağrı işlemlerine fiilen katılmasa da onay veya icazet vermesi mümkündür. Örneğin, istem sahibi olduğu çağrı metnine imza atmayan bir üyenin toplantıya gelip müzakerelerde bulunması halinde, çağrıya icazet verdiği açıktır. Çağrının esas amacı, toplantının yeri, zamanı, gündemi gibi konularda üyelerin aydınlatılması olduğundan, tek bir üyenin yapıp istem sahibi diğer üyelerin katılmadığı ve fakat zımnen onayladıkları bir çağrının geçersiz kabul edilmemesi gerekir.

Kanun istem sahiplerinin yapacağı çağrının süresi konusunda suskundur. Başkanın talebi reddi halinde, istem sahipleri derhal çağrıda bulunabilir. Başkanın suskunluğu yahut kendisine ulaşamaması halinde doğrudan çağrı yetkisinin doğumu için TTK m. 392/VII-3. cümle'deki otuz günlük süre zaten beklenmelidir; sürenin dolmasından itibaren derhal çağrı yapılabilir.

E. YETER SAYILAR

TTK m. 392/VII-5. cümle TTK m. 390/I'e atıf yapmaktadır. Buna göre YK üyesi veya üyeleri tarafından doğrudan çağrı ile gerçekleşen toplantılarda yeter sayı bakımından olağan düzenden sapan bir uygulama söz konusu değildir. Buna göre “*Esas sözleşmede aksine ağırlaştırıcı bir hüküm bulunmadığı takdirde, yönetim kurulu üye tam sayısının çoğunluğu ile toplanır ve kararlarını toplantıda hazır bulunan üyelerin çoğunluğu ile alır*”.

¹⁰¹ Koch, *Aktiengesetz*, N. 9. Aykırı davranış halinde gözetim kurulu toplantısında alınan kararların -tüm üyeler hazır bulunup konu usule ilişkin bir itirazda bulunulmaksızın karara bağlanmadıkça- geçersiz olacağı yönünde bkz. Habersack, § 110 *Einberufung des Aufsichtsrats*, N. 37. Elbette AktG § 110/II'de çağrının gerekçe ve gündemi içermesinin zorunlu tutulduğu unutulmamalıdır. Böylesi bir zorunluluğun bulunmadığı Türk hukukunda kararların geçerliliği ile ilgili bu denli ağır bir yaptırıma gidilmesi isabetli olmayacaktır.

¹⁰² Habersack, § 110 *Einberufung des Aufsichtsrats*, N. 35; Spindler ve Walla, § 110 *Einberufung des Aufsichtsrats*, N. 39.

¹⁰³ Koch, *Aktiengesetz*, N. 8; Spindler ve Walla, § 110 *Einberufung des Aufsichtsrats*, N. 39.

F. ESAS SÖZLEŞMEDE “FARKLI BİR USUL” BELİRLENMESİ

Değişiklik’in getirdiği en isabetli yeniliklerden biri TTK m. 392/VII-son cümle’deki “*Esas sözleşmede yönetim kurulunun toplantıya çağrılmasına ilişkin farklı bir usul belirlenebilir.*” düzenlemesidir. Bu düzenleme ile Değişiklik öncesi dönemde, özellikle TTK m. 340’tan kaynaklı olarak esas sözleşme ile çağrı usulünün belirlenip belirlenmeyeceğine ilişkin tartışmalara nokta koyulmakta ve esas sözleşmede düzenleme yapılabileceği -isabetli şekilde- ortaya konulmaktadır. Geniş anlamda yasaya ve esas sözleşmeye uygun olması şartıyla şirket iç yönergesinde düzenleme yapılması da mümkün görülmelidir.

Bunun yanında yukarıda değindiğimiz Değişiklik’in yetersiz kaldığı konular ile çağrının şekli, zamanı, içeriği gibi konuların esas sözleşme ve iç yönerge ile düzenlenmesi suretiyle çağrı süreci daha sağlıklı ve öngörülebilir hale getirilebilir.

“[Y]önetim kurulunun toplantıya çağrılmasına ilişkin farklı bir usul” e kapı aralayan düzenleme, esas sözleşme ile Değişiklik’te öngörülenlerden daha ağır şartlar getirilip getirilemeyeceği sorusunu akla getirmektedir. Hükmün lafzı salt farklılığa vurgu yaptığından ilk bakışta, esas sözleşmenin toplantı çağrısı için daha ağır şartlar getirebileceği izlenimi oluşmaktadır. Buna karşılık, hükmün ruhunun “*şirketin idaresi yetki ve görevini yürüten yönetim kurulunun karar alma süreçlerini zora sokma[ma] ve yönetim kurulunun çoğunluğunun iradesinin uygulamaya yansımaya engel olma[ma]*” olduğunu hatırlamak gerekir. Bu sebeple YK’nın daha kolay toplanıp karar alması ve bu yöndeki tereddüt ve uyuşmazlıkların giderilmesi için yapılan düzenlemenin, toplantı çağrısının daha zor şartlarda yapılabileceği şeklinde yorumlanmaması gerekir. Öyleyse TTK m. 392/VII-son cümle ile esas sözleşme hükümlerine verilen ruhsat, Değişiklik’in aradığı şartların daha da gevşetilmesine münhasır kabul edilmelidir¹⁰⁴. Örneğin, esas sözleşme ile her bir üyeye doğrudan çağrı imkânı getirilebilir¹⁰⁵. Buna karşılık, üyelerin toplantı talebinde bulunma haklarının bireysel olarak değil, en az iki üye tarafından kullanılabilmesi; doğrudan çağrı imkânının üyelerin çoğunluğu yerine dörtte üçünün talep etmesi halinde doğacağı; başkanın otuz yerine altmış gün süresi olduğu yahut çağrı hakkının sadece başkanda olduğu şeklindeki ağırlaştırıcı düzenlemeler TTK m. 340 uyarınca geçersiz kabul edilmelidir.

Öte yandan, Değişiklik’in öngördüğü çağrı hakkının özüne ve temel mantığına dokunmaksızın, hukuki güvenliğin yahut düzenin sağlanması amacıyla şekil, süre, talebin yöneltileceği adres gibi tali konularda düzenleme yapılabileceğini kabul etmek gerekir¹⁰⁶. Örneğin, toplantı çağrısının belirli bir şekilde, mesela e-posta yahut SMS ile yapılabileceği öngörülebilir. Yine üyelerin toplantıya hazırlanmaları için toplantı çağrısı ile toplantı günü arasında en az üç gün veya en fazla bir hafta bulunması gibi süreye dair şartlar aranabilir. Ancak her halde, çağrı

¹⁰⁴ İsviçre hukukunda esas sözleşme yahut iç yönerge ile CO art. 715’e eklemeler yapılabileceği ifade edilmektedir, Böckli, *Schweizer Aktienrecht*, § 9 N. 148. Alman hukukunda da toplantı düzenlenmesini talep hakkının genişletilebileceği kabul edilmektedir, Habersack, § 110 *Einberufung des Aufsichtsrats*, N. 29.

¹⁰⁵ Esas sözleşme ile YK üyelerine bireysel çağrı hakkı tanınması, AktG § 110/I-ilk cümle’den sapar, Habersack, § 110 *Einberufung des Aufsichtsrats*, N. 29.

¹⁰⁶ Aynı yönde bkz. Peter ve Cavadini, *Art. 715*, N. 2.

hakkının kaldırılamaz ve sınırlandırılmaz bir hak olduğu, bu sebeple kullanımının zorlaştırılmaması gerektiği akıldan çıkarılmamalıdır.

V. DEĞİŞİKLİK'İN ETKİ ALANI

7511 s. K. m. 15 anonim şirketlere ilişkin TTK m. 392/VII'yi değiştirse de etki alanı bu şirket tipi ile sınırlı değildir. TTK m. 570'teki atıfla "[a]nonim şirketlerin yönetim kurulunun görevleriyle sorumluluklarına ilişkin hükümleri, yönetici olan komandite ortaklar hakkında da geçerli" kabul edildiği için, Değişiklik sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketler hakkında da hüküm ifade etmektedir. Yine KoopK m. 98'deki atıf gereği kooperatif şirket YK'larında da uygulama alanı bulacaktır.

Limited şirketlere ilişkin olarak ise TTK m. 644/I-c'de "müdürlerin bilgi alma haklarına kıyas yolu ile uygulanmak üzere 392 nci madde"nin limited şirketlere de uygulanacağı ifade edilmektedir. Değişiklik öncesi dönemde TTK m. 392/VII-1. cümle'nin limited şirketler açısından da uygulanacağı ve müdürler kurulu başkanının müdürleri toplantıya çağıracağı; ancak müdürlerden her birinin gerektirici sebepleri bildirmek suretiyle müdürler kurulunu toplantıya çağırmasının mümkün olduğu kabul edilmekteydi¹⁰⁷.

TTK m. 644/I-c atfı müdürlerin bilgi alma hakları ile sınırlayıcı şekilde kaleme alınmışsa da TTK m. 392/VII'de düzenlenen YK toplantı çağrısının da bu atıf kapsamında kaldığını kabul etmek gerekir. Bize göre kanun koyucuyu Değişiklik'i yapmaya iten ihtiyaç, limited şirketler bakımından da mevcuttur. Nitekim, limited şirketlerde TTK m. 624 uyarınca -bu sefer kural olarak genel kurul tarafından atanan- bir müdürler kurulu başkanı bulunmaktadır. Başkanın çağrı yapmaya direndiği hallerde açık bir atıf bulunmasa dahi 7511 s. K. m. 15'in şekillendirdiği TTK m. 392/VII'nin limited şirketlerde de uygulanması mümkün görülmelidir.

VI. ÇAĞRI PROSEDÜRÜNE UYULMAMASININ SONUÇLARI

TTK m. 392/VII'nin getirdiği ihtimallere bağlı kademeli çağrı sistemine uyulmamasının sonuçları tespit edilmelidir.

Bir hukuki işlemin kurucu unsurlarının eksik olması halinde, söz konusu işlem varlık kazanamaz ve hukuki işlem yok hükmündedir¹⁰⁸. YK kararlarının yokluğu, YK kararının zorunlu yahut kurucu unsurlarından birinin eksik olması halinde söz konusu olur¹⁰⁹. YK kararının kurucu unsurlarının neler olduğunun tespitinde herkesçe kabul görececek bir belirlemede

¹⁰⁷ Karaahmetoğlu, *Limited Şirketin Temsili*, s. 222-223'te yazarın TTK m. 392/VII-1. cümle'nin limited şirketlere uygulanabilirliği hususunda bir gereğe yer vermeksizin bu ön kabulden hareketle açıklamalarda bulunduğu anlaşılmaktadır. Ayrıca bkz. Çamoğlu, *Limited Ortaklıklar*, N. 336.

¹⁰⁸ Bahar Sayın, *Pay Sahibi Haklarının Korunması Kapsamında*, s. 63.

¹⁰⁹ Bahtiyar, *Ortaklıklar Hukuku*, s. 190 vd.; Kırca, Şehirli Çelik ve Manavgat, *Anonim Şirketler Hukuku C. I*, s. 511; Nomer Ertan, *Anonim Ortaklık Yönetim Kurulu Toplantı ve Kararları*, s. 63; Turanlı, *Yeni Türk Ticaret Kanunu Işığında*, s. 947; Yüce, *Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Kararlarının Butlanı*, s. 47 vd.

bulunmak neredeyse imkânsızdır¹¹⁰. Yine de doktrinde bir görüşe göre bunlardan ilki YK toplantısı, ikincisi YK tarafından alınmış bir karardır¹¹¹.

YK kararlarının butlanı ise sınırlayıcı olmayacak şekilde TTK m. 391’de düzenlenmiştir¹¹². Buna göre eşit işlem ilkesine aykırı olan; anonim şirketin temel yapısına uymayan veya sermayenin korunması ilkesini gözetmeyen; pay sahiplerinin, özellikle vazgeçilmez nitelikteki haklarını ihlal eden veya bunların kullanılmasını kısıtlayan ya da güçleştiren; diğer organların devredilemez yetkilerine giren ve bu yetkilerin devrine ilişkin kararlar batıldır.

Yukarıda Değişiklik öncesi dönemde Yargıtay’ın başkan yahut vekilinin çağrı yapmadığı YK kararları için yokluk yaptırımını benimsediği kararları paylaşmıştık. Bize göre bu tespitlere katılmak mümkün değildir. Bir kere YK, genel kurul gibi toplantı çağrısı TTK tarafından sıkı kurallara tabi olarak belirlenmiş bir organ değildir; nitekim toplantı çağrısının zamanı, şekli, biçimine ilişkin TTK’da hiçbir hüküm bulunmamaktadır. Kanun koyucunun bu tercihi tesadüf değil, aksine YK’nın çalışmasında gerekli esnekliği sağlamak üzere bilinçlidir; Değişiklik ile de bu hususta bir düzenleme yapılmamıştır. Hal böyle iken Değişiklik öncesi dönemde başkan ve vekil(ler)inin çağrı yetkisinin emredici olduğundan YK’da alınan kararların yok hükmünde görülmesi isabetli değildir. Kararlardaki bir diğer dayanak noktası olan TTK m. 390/IV’teki prosedüre uyulmaması dahi kararların yokluğuna yahut geçersizliğine sebebiyet vermemelidir. Nitekim burada bir üyenin yazılı karar önerisine diğerlerinin toplantı dışında imza atması değil, üyelerin kararı müzakere ettiği fiziken yapılan toplantı söz konusudur. Eğer ortada üyelerin müzakerede bulunduğu bir toplantı ortamı var ise bir karar önerisine yalnızca evet yahut hayır denebilen elden dolaştırma usulüne ilişkin kuralın uygulanması mümkün olmamalıdır.

Yine Yargıtay’ın bazı kararlarında¹¹³ TTK m. 391/I-b’deki “*anonim şirketin temel yapısına uymayan*” kriterinden hareketle butlan yaptırımına gidildiği görülmektedir. Bir önceki paragrafta yaptığımız değerlendirmeler butlan yaptırımını için de geçerlidir. Bize göre başkanın çağrı yetkisini anonim şirketin temel taşlarından biri olarak kabul edilmesi mümkün değildir. Bu önermemizin gerekçeleri şu şekilde sıralanabilir:

Bir kere Değişiklik öncesi dönemde, başkanın toplantıya çağrı yetkisine TTK m. 392/VII-1. cümle’nin yorumlanması ile ulaşılmaktaydı. Bir başka deyişle TTK’da YK’nın başkan tarafından çağrılacağına ilişkin açık bir hüküm bulunmadığı halde, üyelerin başkandan bu

¹¹⁰ Kırca, Şehirli Çelik ve Manavgat, *Anonim Şirketler Hukuku C. I*, s. 511; takiben Hamamcıoğlu, *Yargıtay Kararları Işığında*, s. 142.

¹¹¹ Yüce, *Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Kararlarının Butlanı*, s. 49. eTTK m. 330 bakımından aynı sonuca varan Korkut Özkorkut, *Anonim Ortaklıklarda Yönetim Kurulu Kararlarının İptali*, Ankara: Sermaye Piyasası Kurulu, 1996, s. 90. eTTK döneminde YK kararlarının yokluğu hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Bahar Sayın, *Pay Sahibi Haklarının Korunması Kapsamında*, s. 68 vd.

¹¹² Hüküm hakkında ayrıntılı açıklamalar için bkz. Yüce, *Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Kararlarının Butlanı*, s. 143 vd. Ayrıca bkz. Nomer Ertan, *Anonim Ortaklık Yönetim Kurulu Toplantı ve Kararları*, s. 65 vd.

¹¹³ Yargıtay 11. HD., E. 2015/3129, K. 2016/804, T. 26.1.2016, Lexpera Veri Tabanı, Erişim Tarihi: 10.06.2024.

yönde istemde bulunabilmeleri, anılan yetkinin mutlak şekilde başkanda olduğu şeklinde anlaşılmalıydı¹¹⁴.

Oysa bize göre Değişiklik öncesi dönemde dahi YK'nın mutlak surette başkan tarafından toplantıya çağrılacağına ilişkin bir kabule varmak güçtür. Bu yetkinin mutlak ve emredici olmadığı TTK m. 390/IV uyarınca elden dolaştırma suretiyle karar almanın mümkün olmasından anlaşılmalıdır; nitekim bu usulde başkanın çağrı yapmasına gerek olmaksızın herhangi bir üyenin önerisi karara dönüşebilmektedir. Öte yandan YK başkanlığının normatif dayanağı TTK m. 366'nın başlığının¹¹⁵ “Görev dağılımı” olması, yani üyeler ve başkan arasında olsa olsa bir iş bölümü yapılabilmesi, başkanın yetkilerinin emredici değil düzenleyici olduğunu göstermektedir. Yine görevlerinin büyük bölümünü prensipte -kurul organ- olarak ifa eden bir kurulun toplanmasında, neden tek bir kişinin iradesinin belirleyici olduğu ve diğer üyelerin ondan talep dışında başkaca bir hakka sahip olmadıkları sorusuna tatmin edici bir cevap verilememektedir. Son olarak Değişiklik öncesinde doktrinde, [çağrının başkanlık sıfatından ayrıştığı bir hal olarak] görev süresi sona eren başkanın, genel kurula ilişkin TTK m. 410/I'e benzer şekilde çağrı yapabileceği¹¹⁶; başkanın bulunmadığı hallerde YK'nın çoğunluk prensibi ile başkanın yetkilerini ikame edebileceği¹¹⁷; hiç çağrı yapılmaksızın tüm üyelerin bir arada bulunduğu bir ortamda YK kararı alınabileceği¹¹⁸; başkan veya başkan vekili sıfatı bulunmayan üye yahut üyeler tarafından gündem, tarih, yer ve saati içeren çağrı yapılması üzerine başkanın da iştirakiyle toplanan kurulda gerekli nisaplara uyularak karar alınabileceği¹¹⁹ gibi görüşler başkanın çağrı yetkisinin pek çok noktada başka hususlarla ikame edildiğine; yani emredici değil düzenleyici olduğuna işaret etmektedir.

Değişiklik sonrası ise, tüm bunların yanına TTK m. 392/VII-4. cümle uyarınca doğrudan istem sahiplerince çağrı yapılabilmesi ve TTK m. 392/VII-son cümle uyarınca esas sözleşmeye başkanın yetkisini tamamen bertaraf edecek ve her üyeye çağrı hakkı tanıyacak hüküm konulabilmesi eklenmiştir. Öyleyse ister Değişiklik öncesi ister Değişiklik sonrası olsun YK başkanının çağrı yetkisi ne YK toplantısının kurucu ögesi ne de anonim şirketin temel yapısına ait bir unsurdur. Bir başka ifadeyle, bizatihi başkanın veya vekil(ler)inin çağrı yapmış olması, kurul halinde yapılan toplantının kurucu ve esas unsurlarından biri değildir.

Hal böyle iken Değişiklik sonrası dönemde TTK m. 392/VII'nin belirlediği merasime uyulmadan yapılmış çağrı üzerine toplanan YK'nın aldığı kararların akıbeti aydınlatılmalıdır.

Bize göre Değişiklik sonrası sistemde önemli olan önce başkana ve onun yokluğunda vekil(ler)e başvuru ilkesidir. İsbetli görülsün yahut görülmesin, kanun koyucu, YK toplantı çağrısı için başkan veya başkan vekil(ler)ine talep yöneltilmesini zorunlu tutmuş ve çağrı

¹¹⁴ Dural, *Anonim Ortaklıklarda Yönetim Kurulunun Kilitlenmesi*, s. 66; Nomer Ertan, *Anonim Ortaklık Yönetim Kurulu Toplantı ve Kararları*, s. 145; Şener, *Yeni TTK Döneminde*, s. 120. Yargıtay 11. HD. üyesi Ayşe Albayrak Doğan da TTK m. 392/VII-1. cümle'den hareketle çağrı yapma görevinin başkanda olduğunun emsal kararlar kabul edildiğini kaydetmektedir, Nomer Ertan, *Anonim Ortaklık Yönetim Kurulu Toplantı ve Kararları*, s. 146.

¹¹⁵ TTK m. 1534/I uyarınca kenar başlıkları metne dahildir.

¹¹⁶ Eminoğlu ve Avcı, *Anonim Şirkette Yönetim Kurulu Başkanı*, s. 1059-1060.

¹¹⁷ Eminoğlu ve Avcı, *Anonim Şirkette Yönetim Kurulu Başkanı*, s. 1063.

¹¹⁸ Akdağ Güney, *Anonim Şirket Yönetim Kurulu*, s. 250; Bahtiyar, *Anonim Ortaklıkta Başkan*, s. 106.

¹¹⁹ Narbay, *Hükümlerin Değerlendirilmesi*, s. 264.

rejiminin merkezine oturtmuştur. Bu sebeple başkan veya başkan vekil(ler)ine hiç başvuru gerçekleştirilmeksizin, istem sahibi üye veya üyelerce doğrudan toplantı çağrısında bulunulması, ilgili toplantıda alınan kararları -kural olarak- batıl kılar. Elbette buradaki butlanın ileri sürülmesinin TMK m. 2 şemsiyesi altında kaldığını hatırlamak gerekir. Örneğin, başkan ve diğer üyeler toplantıya katılıp herhangi bir itirazda bulunmamışlarsa, bu kişilerce toplantıda alınan kararın butlanının ileri sürülmesi dürüstlük kuralına aykırılık teşkil edebilir.

Buna karşılık, TTK m. 392/VII-4. cümle uyarınca doğrudan çağrı yetkisi aldıktan sonra belirli üyelere çağrı yapmaksızın toplantı düzenleyip karar almaları, yeter sayılar sağlansa dahi¹²⁰ -kural olarak- mümkün görülmemelidir. Böylesi bir durumda, YK'da alınan kararlar da yok

¹²⁰ Yargıtay 11. HD. ise bir veya birkaç YK üyesine haber verilmeksizin yapılan YK toplantılarında, yeter sayılara uyulduğu ve icrai bir karar alınmadığı, örneğin görev dağılımı yapıldığı yahut TTK m. 370'e uygun şekilde şirketi temsile yetkili iki kişinin seçildiği hallerde, alınan kararları geçerli kabul etmektedir: *"Davacılar vekili, davacıların davalı şirkette pay sahibi ve yönetim kurulu üyesi olduklarını, 11.02.2013 tarihinde davalı şirketin yönetim kurulunun davacılara haber verilmeksizin şirket merkezinden farklı bir yerde toplanarak kararlar aldığını, yönetim kurulu üyeliği sıfatları devam etmesine rağmen davacılara haber verilmediğinden ve şirket ile pay sahiplerinin menfaatlerinin alınan kararlarla yok edildiğini ileri sürerek; 11.02.2013 tarihli yönetim kurulu kararlarının hükümsüzlüğünün tespiti talep ve dava etmiştir... Mahkemece, iddia, savunma, bilirkişi raporu ve dosya kapsamına göre, dava konusu 11.02.2013 tarihli yönetim kurulu kararının TTK'nun 390. maddesinin 4. fıkrasına uyulmadan alındığı, içerik itibarıyla de anonim şirketin temel yapısına aykırı olduğu gerekçesiyle, davanın kabulüne ve davalı şirketin 11.02.2013 tarihli yönetim kurulu kararlarının TTK'nun 391/1-b maddesi gereğince hükümsüzlüğünün tespitine karar verilmiştir... Alınan kararların mahiyeti gözetildiğinde ortada icrai bir karar bulunmadığı gibi karar nisabında oluşmakla davanın reddine karar vermek gerekirken, yazılı olduğu şekilde karar verilmesi doğru olmamış, bozmayı gerektirmiştir."* Yargıtay 11. HD., E. 2014/10686 K. 2014/17891 T. 19.11.2014, Lexpera Veri Tabanı, Erişim Tarihi: 24.06.2024; *"öncelikle davacı tarafca kendisi davet edilmeksizin söz konusu yönetim kurulu toplantısının yapıldığı iddia edilmiş ise de, gerek 6762 sayılı TTK, gerekse de 6102 sayılı TTK'da yönetim kurulunun toplantıya çağrılma usulüne ilişkin herhangi bir yasal düzenleme olmadığı gibi, şirket ana sözleşmesinde de bu hususta bir hüküm bulunmamaktadır. Öte yandan, dava konusu yönetim kurulu toplantısında alınan kararların, davalı ...'nın yönetim kurulu başkanı, ...'nin ise başkan vekili olarak seçilmesi ve ... ve ...'nin imzaları ile üçüncü kişiler ile yapılacak iş ve işlemlerde şirketin temsil ve ilzam olunmasına ilişkin olduğunun anlaşılması karşısında, işbu kararlar TTK'nun 366. maddesi uyarınca görev dağılımı yapılmasına ve ayrıca TTK'nun 370. maddesine de uygun şekilde şirketi temsile yetkili 2 kişinin seçimine ilişkindir. Kararlar, TTK'nun 390. maddesindeki toplantı ve karar nisabına uygun olarak alınmıştır. Alınan yönetim kurulu kararları ile yönetim yetkisinin devri söz konusu olmayıp, yasa ya da ana sözleşmeye aykırı bir durum bulunmadığı gibi yönetim kurulu kararının butlanını gerektirir bir sebebin de bulunmadığı anlaşılma ile davanın reddine karar vermek gerekirken yönetim kurulunun haiz olduğu yönetme ve temsil yetkisi karıştırılmak suretiyle yanlış değerlendirilmeye dayalı olarak yazılı şekilde hüküm tesisi doğru olmamış, bozmayı gerektirmiştir."* Yargıtay 11. HD., E. 2016/5382 K. 2017/3443 T. 6.6.2017, Lexpera Veri Tabanı, Erişim Tarihi: 24.06.2024. Yine Yargıtay'ın iki YK üyesi arasında ihtilaf yaşanması ve aynı ihtilaf hakkında ceza davası açılmış olmasını, ceza davasında yargılanan üyenin toplantıya çağrılmaması için haklı neden teşkil ettiği yönünde bir kararı da bulunmaktadır, Yargıtay 11. HD., E. 2014/6772 K. 2014/12693 T. 02.07.2014, Lexpera Veri Tabanı, Erişim Tarihi: 24.06.2024; karara dair inceleme için bkz. Gizem Kılıç Akyıldız, "Bir Yönetim Kurulu Üyesinin Yönetim Kurulu Toplantısına Çağrılmaması ve Alınan Kararlara Etkisi", *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Prof. Dr. Şeref Ertaş'a Armağan, C. 19/Özel Sayı (2017), s. 2303 vd. Nomer Ertan, *Anonim Ortaklık Yönetim Kurulu Toplantı ve Kararları*, s. 62'de alıntılacağı bu kararları "tartışılabilir" bulmaktadır.

hükmünde olacaktır^{121,122}; çünkü ilgili üyelerin bir araya gelmeleri YK toplantısı olarak nitelendirilemeyecektir. YK bir kurul organdır ve toplantı yaparak karar alır; kurul olarak çalışma çağrı ile gündem bağlamında yeter sayılara uyarak toplanmayı gerektirir¹²³. Kurula dahil olan her üyenin alınan kararlar ile ilgili fikirleri ifade edip oy kullanmaları üyeler bakımından hem hak hem yükümlülük; şirket bakımından ise YK'nın kurul-organ şeklindeki çalışma prensibinin bir gereğidir. Öte yandan konu hakkında yapılacak yorumların, 7511 s. K. m. 15'in gerekçesinde vurgulanan müzakere ortamının güçlendirilmesi amacına uygun olması gerekir. Bu sebeple alınıladığımız bazı Yargıtay kararlarında yer alan sırf yeter sayıların sağlanması, icrai karar alınmaması veya zaten alınması gereken olağan konuların görüşülmesi gibi, bir veya birkaç üyenin devre dışı bırakılarak karar alınmasına kapı aralayan değerlendirmelerden kaçınmak gerekir.

Öyleyse TTK m. 392/VII-4. cümle'deki şartların oluşmasını takiben yapılan çağrıdan tüm üyelerin haberdar edilmemesi ve bu üyelerin toplantıya katılmamalarının sebebinin çağrı yokluğu olması, alınan kararları -kural olarak- yoklukla sakatlar. Önemle ifade etmek gerekir ki buradaki yokluk, YK başkanının mutlak çağrı yetkisine aykırılık yahut çağrının bir YK toplantısının (dolayısıyla toplantıda alınan kararların) kurucu unsuru olması sebebiyle değil, bir kurul toplantısı gerçekleşmemesi sebebiyle gündeme gelmektedir.

Buna karşılık, somut olayın şartlarının dikkatli şekilde incelenerek ana kuraldan ayrılması gereken istisnai durumlar olabilir. Nitekim İsviçre Federal Patent Mahkemesi oldukça yeni bir kararında¹²⁴ YK başkanı işlediği iddia edilen bir suçtan dolayı gözaltında iken, esas sözleşmeye göre başkanın yokluğunda çağrı yetkileri bulunan diğer iki YK üyesinin toplantı yaparak aldıkları kararları batıl görmemiştir. Federal Mahkemeye göre kural olarak, tüm üyelere çağrıda bulunulmaksızın yapılan toplantıda alınan YK kararı batıldır. YK'nın toplantısı, her ikisi de o tarihte YK üyesi olan kişiler tarafından yapılmıştır. Herhangi bir YK üyesinin,

¹²¹ Çoştan, *Yönetim Kurulunun Karar Alma Usulleri*, s. 176; İmregün, *Anonim Ortaklıklar*, s. 214; İmregün, *Anonim Ortaklıklarda Yönetim Kurulu*, s.289; Kıratlı, *Yönetim Kurulu Başkanı*, s. 71, ancak yazar eserinin ilerleyen kısmında "hükümsüzlük" sonucunu bağlamaktadır, s. 75; Kırcı, Şehirli Çelik ve Manavgat, *Anonim Şirketler Hukuku C. I*, s. 512; Özkorkut, *Anonim Ortaklıklarda Yönetim Kurulu Kararlarının İptali*, s. 91; Tamer Pekdiğer, "Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Kararlarının Geçerliliği (Özellikle Batıl Yönetim Kurulu Kararları) (TTK m. 391)", *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, C. 18/S. 2 (2012), s. 673; Narbay, *Hükümlerin Değerlendirilmesi*, s. 262; yokluğu açıkça zikretmemekle birlikte karar niteliği olmadığından bahisle Domanıç, *Anonim Şirketler Hukuku*, s. 589. YK toplantısına kasten çağrılmamanın butlana sebebiyet vereceğinden bahisle farklı görüş için bkz. Bahar Sayın, *Pay Sahibi Haklarının Korunması Kapsamında*, s. 229; Pulaşlı, *Şirketler Hukuku Şerhi Cilt II*, § 36 N. 128; YK üyelerinin söz hakkını kaldırarak şekilde çağrılmamanın şirketin temel yapısına aykırılığından bahisle butlanı, başkan veya vekilinin dışında yetkisiz kişilerce çağrı yapıldığı hallerde yokluk görüşü için bkz. Hamamcıoğlu, *Yargıtay Kararları Işığında*, s. 145 vd.; butlanı kasten çağrılmamaya özgüleyen ve çağrılmamayı -kararın alınmasına etki etmiyorsa- hoş gören görüş için bkz. Dural, *Anonim Ortaklıklarda Yönetim Kurulunun Kilitlenmesi*, s. 76; türünden bahsetmeksizin geçersizlik görüşü için bkz. Gürpınar, *Anonim Şirket Yönetim Kurulu Toplantılarının Şekli ve Elektronik Toplantı Sistemi*, s. 1107.

¹²² Yokluk ve butlana ilişkin bir ayrım olmayan İsviçre hukukunda da tüm üyelere çağrıda bulunulmaksızın yapılan toplantıda alınan kararlar, ağır şekilde aykırılık taşımaları sebebiyle butlanla (*nullité, Nichtigkeit*) malul kabul edilmektedir, Zen-Ruffinen ve Bauen, *Le conseil d'administration*, N. 414; vazeçilmez nitelikteki katılım hakkının ihlalinden bahisle Böckli, *Schweizer Aktienrecht*, § 9 N. 147; Wernli ve Rizzi, *Art. 715*, N. 8.

¹²³ Tekinalp, *Sermaye Ortaklıklarının Yeni Hukuku*, N. 12-91; Şener, *Yeni TTK Döneminde*, s. 111. Elbette bu tespitten YK'da gündeme bağlılık ilkesi olduğu gibi bir sonuç çıkarılmamalıdır.

¹²⁴ Tribunal fédéral des brevets, Décision O2019_011 du 19 avril 2021, RSJ-Revue Suisse de Jurisprudence 118/2022 s. 927-928.

YK başkanının çağrı yapma konusundaki esas sözleşmesel hakkı göz önünde bulundurulduğunda, YK başkanının o sırada gözaltında olması ve bu nedenle çağrı yapamayacağı açık olduğundan, iki üye tarafından toplantı düzenlenmesi -kural olarak- geçerli görünmektedir. YK kararlarının butlanı, şirketin, pay sahiplerinin veya kamunun korunmaya değer menfaatlerinin başka hiçbir yaptırımla korunmasının mümkün olmadığı durumlarda, yalnızca son çare olarak ve çok kısıtlı bir şekilde kabul edilmesi gereken ağır bir yaptırımdır. Bu nedenle, hâkim doktrin yerinde olarak, toplantıda alınan kararların batıl olabilmesi için YK üyesinin toplantıya katılmama sebebinin toplantı çağrısının yapılmaması olmasını aramaktadır. Söz konusu üyenin uygun şekilde bilgilendirilmiş olsa bile toplantıda hazır bulunamayacağı kesin olarak anlaşılabilirse, ona toplantı çağrısı yapılmasında ısrar etmek aşırı şekilcilik olacaktır. Bir YK üyesini, katılamayacağını bile bile toplantıya çağırarak anlamsızdır. Böyle bir durumda çağrı için ısrar etmek kimsenin menfaatini korumaz.

Öte yandan doktrinde bir görüş, kendilerine hiç çağrı yapılmayan üyelerin sonradan karara yazılı muvafakat vererek eTTK 330/II'deki (TTK m. 390/IV) elden dolaştırma yoluyla karar alma halini gerçekleştirebileceklerini, böylece alınan kararın yok hükmünde olmaktan kurtulacağını ifade etmektedir¹²⁵. Bize göre yok hükmünde olan bir kararın sonradan verilen icazet ile geçerli hale gelmesi mümkün değildir¹²⁶. Bu halde geriye kararın yeniden alınmasından başka bir çözüm kalmamaktadır.

Acil bir durumda, tüm üyelerin bulunduğu ortamda herhangi bir çağrı merasimi işletilmeksizin ve fakat yeter sayılara uyularak alınan kararların da geçerli olduğunu belirtmek gerekir. Nitekim bu halde kurul halinde hareket eden, müzakerede bulunan ve karar alan üyelerin iradesi, çağrı yapılmadığı gerekçesiyle yok sayılmamalıdır. TTK m. 392/VII'nin tesis etmeye çalıştığı düzen ve çağrının koruduğu hukuki menfaat bu örnekte zaten gerçekleşmiştir.

TTK m. 392/VII hükmü uyarınca, esas sözleşme veya iç yönerge ile belirlenen şekli kurallara aykırılığın yaptırımının tespiti ise daha zordur. Değişiklik öncesi doktrinde YK'nın toplanması ve karar almasına ilişkin esas sözleşme, iç yönerge düzenlemelerine ve sınırlı sayıdaki kanun hükmüne aykırı YK kararlarının batıl kabul edilmesi gerektiği; ancak TTK m. 447 gerekçesinde yer bulan "tehlike ve tehditlerden sakınma ilkesine ağırlık verilerek mahkemelerin şekli butlan sebeplerini belirlemede gerekli özeni göstereceği" inancının önem taşıdığı; çünkü YK'nın toplanıp karar almasına ilişkin her hükme aykırılığın butlana sebep olmasının çalışmasını engelleyebileceği; öyleyse YK'nın karar almasına ilişkin tamamlayıcı nitelikteki her düzenlemeye aykırılığın butlana sebep olmaması gerektiği, sadece YK'nın toplanıp şirket iradesini doğru şekilde ortaya koymasına ilişkin hükümlere aykırılığın butlana sebep olması gerektiği ifade edilmektedir¹²⁷.

Kanaatimizce de bu konuda tartışmaya mahal bırakmayacak, genel geçer bir ölçüt koymak mümkün değildir. Ancak yapılan yorumların müzakere ortamını güçlendirici, üyelerin toplantıya katılım hakkını koruyucu, YK'nın kurul organ olarak çalışmasını sağlayıcı ve nihayet

¹²⁵ İmregün, *Anonim Ortaklıklar*, s. 214; İmregün, *Anonim Ortaklıklarda Yönetim Kurulu*, s. 289; Özkorkut, *Anonim Ortaklıklarda Yönetim Kurulu Kararlarının İptali*, s. 92.

¹²⁶ Ayrıca bkz. Soykan, *Organ Yokluğu*, s. 171, dn. 210.

¹²⁷ Bahar Sayın, *Pay Sahibi Haklarının Korunması Kapsamında*, s. 226.

aşırı şekilcilikten uzak olması gerekir. Yine genel kurulun aksine¹²⁸ YK'da toplantı çağrısının toplantının (dolayısıyla toplantıda alınan kararların) kurucu unsuru olmadığı unutulmamalıdır; nitekim çağrının koruduğu hukuki menfaatlere halel gelmeksizin üyelerin hiç çağrı olmaksızın toplanıp karar almaları mümkündür.

Bu açıdan YK toplantı çağrısına ilişkin olarak başkana yapılan başvurunun yazılı olması ile çağrı ve toplantı süresi, gündemin belirlenmesi gibi tamamlayıcı şekli kurallara aykırılık - üyenin vazgeçilmez hakkı olan toplantıya katılımı engellemiyor ve YK'nın kurul-organ olarak toplanıp karar almasına etki etmiyor ise- yokluğa veya butlana sebep olmamalıdır. Yine yukarıda ayrıntısıyla ifade ettiğimiz üzere, kanun koyucunun ihmalden kaynaklanan boşlukların doldurulduğu alanlar dikkate alınmalıdır. YK kararlarının butlanı, şirketin, pay sahiplerinin veya kamunun korunmaya değer menfaatlerinin başka hiçbir yaptırımla korunmasının mümkün olmadığı durumlarda, yalnızca son çare olarak ve kısıtlı bir şekilde kabul edilmesi gereken ağır bir yaptırımdır¹²⁹. Aksi halde YK'nın çalışma prensibindeki esneklik zedelenecek, tamamlayıcı şekli kurallara gereğinden fazla bir işlev yüklenmiş ve aşırı şekilciliğe saplanılmış olacaktır.

SONUÇ

Kıta Avrupası'nda Fransa, İsviçre ve Almanya örneklerinden büyük ölçüde farklılaşan Değişiklik, Türk kanun koyucunun şirketler hukukunun ihtiyaçları karşısında, özgün bir düzenleme getirdiği nadir alanlardan birini teşkil etmektedir. Değişiklik'e ilişkin vardığımız sonuçlar şu şekilde sıralanabilir:

1. TTK m. 392/VII-2. cümle'nin uygulama alanı istemin çoğunluk tarafından yapıldığı hali düzenleyen TTK m. 392/VII-3. cümle ile belirlenmektedir. Buna göre TTK m. 392/VII-2. cümle'de kanun koyucu YK başkanına veya onun yokluğunda başkan vekiline çağrı istemini uygun görüp görmeme noktasında bir yetki tanımakta, uygun görme halinde çağrıyı yapmak için yükümlülük yüklemektedir. Ancak YK başkanı, takdir hakkını elbette dürüstlük kuralı ve çelişkili davranış yasağı çerçevesinde kullanmak durumundadır.

2. Çoğunluk oluşturmayacak sayıda üyenin gerçekleştirdiği istemler, YK başkanı veya başkan vekili tarafından yerine getirilmediği takdirde Değişiklik, çağrının istem sahiplerince yapılabileceği bir hukuki imkân getirmemektedir. Kanun koyucunun bu tercihinin isabetsizdir. YK çoğunluğunu oluşturup oluşturmadığına bakılmaksızın istemi reddedilen her üyenin - *de lege ferenda*- toplantı çağrısı yapabilmesi gerekir. Kanun'daki bu eksikliğin TTK m. 392/VII-son cümle gereği esas sözleşmeye konulacak bir hükümlerle aşılması mümkündür. TTK m. 392/VII-3 ve 4. cümle'nin çoğunluk oluşturmayacak sayıda üyenin gerçekleştirdiği istemler bakımından da geçerli olacağı bir düzenlemenin yapılması yerinde olacaktır.

3. TTK m. 392/VII-3 ve 4. cümleler çağrı isteminin "*yönetim kurulu üyelerinin çoğunluğu*" tarafından yazılı şekilde yapılması şartına bağlı olarak farklı bir rejim belirlemektedir. Kanun koyucunun amacı YK toplantısının daha kolay gerçekleşmesi, müzakere ortamının

¹²⁸ Genel kurul çağrısında çağrının varlık koşulları için bkz. Erdoğan Moroğlu, *Anonim Ortaklıkta Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü*, 8. Baskı, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2017, s. 80 vd.

¹²⁹ Tribunal fédéral des brevets, Décision O2019_011 du 19 avril 2021, RSJ-Revue Suisse de Jurisprudence 118/2022 s. 928.

teşvik edilmesi ve bu konudaki uyuşmazlık sayısının azalması olduğuna göre, çoğunluk değil de üçte bir yahut dörtte bir gibi daha düşük oranın tercih edilmesi, hatta tek bir üyenin isteminin dahi yeterli görülmesi isabetli olurdu.

4. Başkana tanınan süre istemin kendisine ulaşmasından itibaren en fazla otuz gündür. Üyelerin çağrı istemi -çoğu zaman- başkanın çağrı yapmamakta ısrar etmesi sebebiyle YK'nın toplanamaması sonrası gerçekleşeceğinden, buradaki bekleyişe otuz gün daha eklemek yerinde olmamıştır. Fransız hukukunda gözetim kurulunun toplanması için öngörülen (CC art. R225-45/II) on beş yahut İsviçre uygulamasında sık karşılaşıldığı ifade edilen on günlük sürenin benimsenmesi, YK'nın işleyişi ve dinamikleri bakımından daha isabetli olurdu.

5. Yazılılık şartının getirilmesi, çok sayıda uyuşmazlığa sahne olan Türk uygulaması bakımından yerinde olmuştur. Buradaki şekil TBK m. 12/II uyarınca geçerlilik şekli olarak yorumlanabilir ancak bunun ispat şartı olduğu açıklığa kavuşturulmalıdır.

6. TTK m. 392/VII-4. cümle Değişiklik'in en can alıcı noktasını oluşturmaktadır; çünkü kanun koyucu Türk hukuk tarihinde ilk kez, başkan veya başkan vekilinin iradesi dışında YK toplantı çağrısı yapılmasına açıkça cevaz vermektedir. Bu noktada, istemde bulunan üyelere hantal işleyen dava yolunun değil, doğrudan çağrı yolunun gösterilmesi de YK'nın çalışma prensibine ve niteliklerine uygun bir çözüm olmuştur.

7. TTK m. 392/VII-4. cümle'de *"Bu süre içinde yönetim kurulu[nun] toplantıya çağrılma[masına]"* sonuç bağlanması isabetli olmamıştır. *"Bu süre"*den kasıt bir önceki cümledeki *"istemin [başkana] ulaştığı tarihten itibaren en geç otuz gün"*dür. Oysa TTK m. 392/VII-3. cümle'ye göre başkanın yükümlülüğü çağrının değil, toplantının otuz gün içinde yapılmasıdır. Hükümdeki *"Bu süre içinde yönetim kurulu toplantıya çağrılmadığı"* ifadesinin *"Bu süre içinde yönetim kurulu toplantısı gerçekleşmediği"* şeklinde kaleme alınması gerekirdi.

8. Hükümde YK başkanı *"ya da"* başkan vekiline ulaşılamaması arandığı için ikisinden birine ulaşılamaması doğrudan çağrı şartını sağlamaya yeter gözükmektedir. Oysa başkan vekilinin yetkileri, TTK m. 366/I uyarınca başkanın yokluğunda devreye girmektedir. Hal böyle iken başkana ulaşılmaksızın salt başkan vekiline ulaşılmak istenmesi ve nihayetinde ulaşılamaması, doğrudan çağrıda bulunmak için yeterli görülmesi gerektir. TTK m. 366/I'in kurduğu yetki hiyerarşisinin, TTK m. 392/VII-4. cümle'de gözetilmemesi ve salt başkan vekilinin muhatap alınmasına imkân tanınması doğru olmamıştır.

9. TTK m. 392/VII-4. cümle'deki *"yönetim kurulu başkanı ya da başkan vekiline ulaşılamadığı hâllerde"* ifadesinin TTK m. 366/I ile uyumlu olacak şekilde *"yönetim kurulu başkanı ve onun bulunmadığı zamanlarda başkan vekiline, birden fazla başkan vekili varsa bunlardan hiçbirine ulaşılamadığı hâllerde"* şeklinde düzenlenmesi; bu surette çağrı isteminin muhatabında kademelendirmeye gidilmesi daha doğru olacaktır.

10. Çağrının doğrudan istem sahiplerince yapılması halinde, normal koşullarda başkanın gözetmesi gereken ilkeler istem sahiplerince gözetilmelidir. Yine çoğunluğun istemi, TTK m. 392/VII-4. cümle uyarınca hem çağrı hakkının doğumu hem de kullanımı için aranan bir

şart olup, çağrının istem sahibi üyelerce müştereken yapılması gerekir. Buna karşılık, istem sahibi üyenin çağrı işlemlerine fiilen katılmasa da onay veya icazet vermesi mümkündür.

11. TTK m. 392/VII-son cümle ile değişiklik öncesi dönemde, özellikle TTK m. 340'tan kaynaklı olarak esas sözleşme ile çağrı usulünün belirlenip belirlenmeyeceğine ilişkin tartışmalara nokta koyulmakta ve esas sözleşmede düzenleme yapılabileceği -isabetli şekilde- benimsenmektedir. YK'nın daha kolay toplanıp karar alması ve bu yöndeki tereddüt ve uyuşmazlıkların giderilmesi için yapılan düzenlemenin, toplantı çağrısının daha zor şartlarda yapılabileceği şeklinde yorumlanmaması gerekir. Öyleyse TTK m. 392/VII-son cümle ile esas sözleşme hükümlerine verilen ruhsat, Değişiklik'in aradığı şartların daha da gevşetilmesine münhasır kabul edilmelidir.

12. Değişiklik'in sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketler, kooperatifler ve limited şirketler bakımından da etki doğurduğunu ve bu şirketlerin yönetim organlarının toplantıya çağrılmasına yönelik çağrı rejimini şekillendirdiğini söylemek gerekir.

13. Değişiklik sonrası sistemde önemli olan önce başkana ve onun yokluğunda vekil(ler)e başvuru ilkesidir. İsbetli görülsün yahut görülmesin, kanun koyucu, YK toplantı çağrısı için başkan veya başkan vekil(ler)ine talep yöneltilmesini zorunlu tutmuştur. Bu sebeple başkan veya başkan vekil(ler)ine hiç başvuru gerçekleşmeksizin, istem sahibi üye veya üyelerce doğrudan toplantı çağrısında bulunulması, ilgili toplantıda alınan kararları -kural olarak- batıl kılar. Elbette buradaki butlanın ileri sürülmesinin TMK m. 2 şemsiyesi altında kaldığını hatırlatmak gerekir.

14. Buna karşılık, bir ya da birkaç üyenin başkana hiç başvuru yapmadan yahut belirli üyeleri devre dışı bırakarak toplantı düzenleyip karar almaları -yeter sayılar sağlansa dahi- mümkün görülmemelidir. Böylesi bir durumda, YK'da alınan kararlar da yok hükmünde olacaktır; çünkü ilgili üyelerin bir araya gelmeleri toplantı olarak nitelendirilemeyecektir.

15. Tüm üyelerin bulunduğu ortamda herhangi bir çağrı merasimi işletilmeksizin ve fakat yeter sayılara uyularak alınan kararların da geçerli olduğunu belirtmek gerekir. Nitekim bu halde kurul halinde hareket eden ve karar alan üyelerin iradesi, çağrı yapılmadığı gerekçeyle yok sayılmamalıdır.

16. TTK m. 392/VII, esas sözleşme veya iç yönerge ile belirlenen şekli kurallara aykırılığın yaptırımının tespiti ise daha zordur. Bu tartışmada yapılan yorumların müzakere ortamını güçlendirici, üyelerin toplantıya katılım hakkını koruyucu, YK'nın kurul organ olarak çalışmasını sağlayıcı ve nihayet aşırı şekilcilikten uzak olması gerekir. Bu açıdan YK toplantı çağrısına ilişkin olarak başkana yapılan başvurunun yazılı olması ile çağrı ve toplantı süresi, gündemin belirlenmesi gibi esas sözleşme veya iç yönerge ile belirlenen tamamlayıcı şekli kurallara aykırılık -üyenin vazgeçilmez hakkı olan toplantıya katılımı engellemiyor ve YK'nın kurul-organ olarak toplanıp karar almasına etki etmiyor ise- butlana sebep olmamalıdır.

KAYNAKÇA

- Akdağ Güney, Necla. *Anonim Şirket Yönetim Kurulu*. 2. Baskı, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2016.
- Arar, Kemal. *Kara Ticareti Şirketler Hukuku*. Ankara: Güney Matbaacılık, 1952.
- Arslanlı, Halil. *Anonim Şirketler II III Anonim Şirketin Organizasyonu ve Tahviller*. İstanbul: Fakülteler Matbaası, 1960.
- Bahar Sayın, Hediye. *Pay Sahibi Haklarının Korunması Kapsamında Anonim Şirket Yönetim Kurulu Kararlarının Butlanı*. 2. Baskı. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2017.
- Bahtiyar, Mehmet. “Anonim Ortaklıkta Başkanın Yönetim Kurulunu Toplantıya Çağırmasının Yaptırımı ve Toplantısız Karar Alınmasında Bazı Sorunlar”. *Prof. Dr. Rıza Ayhan’a Armağan, Cilt I*. Ankara: Yetkin Yayınları, 2022, s. 99-127. (Anılış: Anonim Ortaklıkta Başkan)
- Bahtiyar, Mehmet. *Ortaklıklar Hukuku*. 17. Baskı, İstanbul: Beta, 2024. (Anılış: Ortaklıklar Hukuku)
- Bilgili, Fatih ve Ertan Demirkapı. *Şirketler Hukuku*. 9. Basım, Bursa: Dora, 2013.
- Böckli, Peter. *Schweizer Aktienrecht*. 5. Baskı, Zürih: Schulthess Verlag, 2022.
- Büyük Fransızca-Türkçe Sözlük. Tahsin Saraç. 13. Basım. İstanbul: Adam Yayınları, 2005.
- Çamoğlu, Ersin. *Limited Ortaklıklar Hukukunun Temel İlkeleri*. İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2020.
- Çoştan, Hülya. “Yönetim Kurulunun Karar Alma Usulleri, Oy Hakkı, Yetersayılar ve Toplantı Talep Hakkı”. *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi*. C. 28/S. 3 (2012): s. 155-190. (Anılış: Karar Alma)
- Doğan, Beşir Fatih. *Anonim Şirket Yönetim Kurulunun Organizasyonu ve Yönetim Yetkisinin Devri*. İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2011.
- Domaniç, Hayri. *Anonim Şirketler Hukuku ve Uygulaması*. İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2010.
- Dural, Halil Ali. “Anonim Ortaklıklarda Yönetim Kurulunun Kilitlenmesi ve Hukuki Sonuçları”. *Yayımlanmamış Doktora Tezi*. Galatasaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Bölümü, 2005.
- Eminoğlu, Cafer ve Zehra Avcı. “Anonim Şirkette Yönetim Kurulu Başkanının Niteliklerine, Seçilmesine ve Yönetim Kurulunun Başkansız İşleyişine İlişkin Bazı Değerlendirmeler”. *Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*. Y. 7/S. 2 (2022): s. 1029-1072.
- Ercoşkun Şenol, Kübra. “Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Toplantıları”. *Prof. Dr. Nur Centel’e Armağan, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*. C. 19/S. 2 (2013): s. 1693-1726.
- Gürpınar, Bünyamin. “Anonim Şirket Yönetim Kurulu Toplantılarının Şekli ve Elektronik Toplantı Sistemi”. *Prof. Dr. Nur Centel’e Armağan, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*. C. 19/S. 2 (2013): s. 1101 – 1126.
- Habersack, . “§ 110 Einberufung des Aufsichtsrats”. *Münchener Kommentar zum Aktiengesetz*, Edit. Wulf Goette, Mathias Habersack ve Susanne Kals. 6. Baskı, Münih: Beck, 2023.
- Hamamcıoğlu, Esra. “Yargıtay Kararları Işığında Bir veya Birkaç Yönetim Kurulu Üyesine Toplantı Davetinin Hiç ya da Kararlaştırılan Usule Uygun Yapılmamasının Sonuçları”. *Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 16/S. 197-198, (2021): s. 119-158.
- İlbasmış Hızlısoy, Özlem. “Anonim Şirket Yönetim Kurulunu Toplantıya Çağrıya Yetkili Olanlar ve Yetkisiz Kişilerce Yapılan Çağrıyla Toplanan Yönetim Kurulunda Alınan Kararların Hukuki Akıbeti”. *Ticaret ve Fikri Mülkiyet Hukuku Dergisi*. C. 8/S. 1 (2022): s. 115-141.
- İmregün, Oğuz. *Anonim Ortaklıklar*. 4. Bası, İstanbul: Yasa Yayıncılık, 1989. (Anılış: Anonim Ortaklıklar)

- İmregün, Oğuz. "Anonim Ortaklıklarda Yönetim Kurulu Toplantı ve Karar Yetersayıları ve Yönetim Kurulu Kararlarına Karşı Başvuru Yolları". *Prof. Dr. Hayri Domanıç'e 80. Yaş Günü Armağanı Cilt I*. İstanbul: Beta, 2001: s. 277-292. (Anılış: Anonim Ortaklıklarda Yönetim Kurulu)
- Kalender, Emre. *Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Bilgi Alma Hakkı (TTK m. 392)*. Ankara: Yetkin Yayınları, 2017.
- Karaahmetoğlu, İsmail Özgün. *6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'na Göre Limited Şirketin Temsili*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2014.
- Kayıklık, Abdurrahman. "Türk Ticaret Kanunu'nda Değişiklikler Öngören Kanun Teklifi Üzerine". Esas Mukavele (Blog). Erişim Tarihi: 01.07.2024. <https://esasmukavele.blogspot.com/2024/05/turk-ticaret-kanununda-degisiklikler.html>.
- Kılıç Akyıldız, Gizem. "Bir Yönetim Kurulu Üyesinin Yönetim Kurulu Toplantısına Çağrılmaması ve Alınan Kararlara Etkisi". *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Prof. Dr. Şeref Ertaş'a Armağan, C. 19/Özel Sayı (2017)*: s. 2299-2313.
- Kıratlı, Metin. *Yönetim Kurulu Başkanı*. Ankara: Yetkin Yayınları, 2021.
- Kırca, İsmail, Feyzan Hayal Şehirli Çelik ve Çağlar Manavgat. *Anonim Şirketler Hukuku C. I*. Ankara: Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, 2013.
- Kocayusufpaşaoğlu, Necip. *Borçlar Hukukuna Giriş, Hukukî İşlem, Sözleşme. 7*. Tıpkı Bası. İstanbul: Filiz Kitabevi, 2017.
- Koch, Jens. *Aktiengesetz. Beck'sche Kurz-Kommentare, Band 53*. 18. Baskı. Münih: Beck, 2024.
- Kortunay, Ayhan. *6102 Sayılı Türk Ticaret Kanununa Göre Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu ve Üyelerin Bilgi Edinme Hakkı*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2015.
- Meier-Hayoz, Arthur ve Peter Forstmoser. *Droit suisse des sociétés*. Peter Iordanov (Çev.). Bern: Stämpfli, 2015.
- Moroğlu, Erdoğan. *6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu Değerlendirme ve Öneriler*. 8. Baskı, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2016.
- Moroğlu, Erdoğan. *Anonim Ortaklıkta Genel Kurul Kararlarının Hükümsüzlüğü*. 8. Baskı, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2017.
- Müller, Roland ve Jérôme Monnier. "La séance du conseil d'administration". *Expert Focus*. 9/18, (2018): s. 695-703.
- Narbay, Şafak. "Anonim Ortaklıkta Yönetim Kurulunun Genel Kurulu Toplantıya Davetine İlişkin Hükümlerin Değerlendirilmesi". *6102 Sayılı Türk Ticaret Kanununun 10. Yılında Ticaret Hukukunun Güncel Mesajları Sempozyumu*. Ankara: Türkiye Adalet Akademisi, 2023.
- Nomer Ertan, N. Füsün. "Anonim Ortaklık Yönetim Kurulu Toplantı ve Kararları". Abuzer Kendigelen, İsmail Cem Soykan, Necdet Uzel, Müge Evlek, Nurgül Yıldız (Haz.). *Yürürlüğünün 6. Yılında ve Yargıtay Kararları Işığında Türk Ticaret Kanunu Sempozyumu (Tebliğler ve Tartışmalar)*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2018, s. 45-70.
- Odman Boztosun, Ayşe. *Hukuksal Açıdan Bağımsız Yönetim Kurulu Üyeliği*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2013.
- Oğuzman, Kemal ve Nami Barlas. *Medenî Hukuk*. 22. Bası. İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2016.
- Oğuzman, Kemal ve Turgut Öz. *Borçlar Hukuku Genel Hükümler Cilt-1*. 18. Bası. İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2020.
- Özkorkut, Korkut. *Anonim Ortaklıklarda Yönetim Kurulu Kararlarının İptali*. Ankara: Sermaye Piyasası Kurulu, 1996.

- Pekdiñçer, Tamer. “Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Kararlarının Geçerliliği (Özellikle Batıl Yönetim Kurulu Kararları) (TTK m. 391)”. *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*. C. 18/S. 2 (2012): s. 671 – 682.
- Peter, Henry ve Francesca Cavadini. “Art. 715”. *Commentaire Romand, Code des obligations II*. Edit. Pierre Tercier, Marc Amstutz ve Rita Trigo Trindade. 2. Baskı. Basel: Helbing Lichtenhahn, 2017, s. 1076-1078.
- Poroy, Reha, Ünal Tekinalp ve Ersin Çamoğlu. *Ortaklıklar Hukuku I*. 14. Baskı, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2019.
- Pulaşlı, Hasan. *Şirketler Hukuku Şerhi Cilt II*. 4. Baskı, Ankara: Adalet Yayınevi, 2022.
- Sarıkaya, Merve. *Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyeliği Sıfatının Sona Ermesi*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2024.
- Soykan, İsmail Cem. *Anonim Ortaklıklarda Organ Yokluğu*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2012.
- Spindler, Gerald ve Fabian Walla. “AktG § 110 Einberufung des Aufsichtsrats”. *beck-online.GROSSKOMMENTAR*. <https://beck-online.beck.de>, Erişim Tarihi: 26.06.2024.
- Şener, Oruç Hami. *Teorik ve Uygulamalı Ortaklıkları Hukuku*. 4. Bası, Ankara: Seçkin Yayınevi, 2019.
- Şener, Oruç Hami. *Yeni TTK Döneminde Anonim ve Limited Ortaklıklara İlişkin Verilen Yargıtay Emsal Kararlarının Değerlendirilmesi*. 2. Baskı, Ankara: Seçkin Yayınevi, 2020.
- Tekinalp, Ünal. *Sermaye Ortaklıklarının Yeni Hukuku*. 5. Baskı, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2020.
- Turanlı, Hüsnü. “Yeni Türk Ticaret Kanunu Işığında Anonim Şirket Yönetim Kurulu Kararlarının Hükümsüzlüğü”. *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*. C: 17/S: 1-2 (2013), s. 944.
- Xavier, Oulevey ve Levrat Jérôme. *La société anonyme*. Zürih: Schulthess, 2022.
- Wernli, Martin ve Marco A. Rizzi. “Art. 715”. *Basler Kommentar, Obligationenrecht II-I*. Edit. Heinrich Honsell, Nedim Peter Vogt ve Rolf Watter. 4. Baskı. Basel: Helbing Lichtenhahn, 2012, s. 1066-1070.
- Yasaman, Hamdi. “Anonim Ortaklıklarda Yönetim Kurulunun Toplantıya Çağırılması ve Toplantı Yeter Sayısı”. *Yaklaşım Dergisi*. S. 117 (2002): s. 22-25.
- Yıldız, Şükrü. *Türk Ticaret Kanunu Tasarısına Göre Limited Şirketler Hukuku*. İstanbul: Arıkan, 2007.
- Yüce, Aydın Alber. *Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Kararlarının Butlanı*. 3. Baskı, Ankara: Seçkin Yayınevi, 2018.
- Zen-Ruffinen Marie-Noëlle ve Marc Bauen. *Le conseil d'administration*. Cenevre-Zürih-Basel: Schulthess, 2017.

Elektronik Kaynaklar

- “28. Dönem 2. Yasama Yılı 86. Birleşim’in Genel Kurul Tutanağı”, Erişim Tarihi: 10.06.2024, <https://www.tbmm.gov.tr/Tutanaklar/Tutanak/24022>
- “Kırşehir Milletvekili Necmettin Erkan ve Denizli Milletvekili Şahin Tin ile 86 Milletvekilinin Türk Ticaret Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi”, Erişim Tarihi: 10.06.2024, <https://cdn.tbmm.gov.tr/KKBSPublicFile/D28/Y2/T2/WebOnergeMetni/73c0fde0-ad2a-4cd5-bb4b-be3552d2014b.pdf>
- “Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu”, Erişim Tarihi: 10.06.2024, <https://cdn.tbmm.gov.tr/KKBSPublicFile/D28/Y2/T2/DosyaKomisyonRaporunuVerdi/522510f1-0e11-460a-a638-928ff8a12684.pdf>
- “RO 2020 4005 Code des obligations (Droit de la société anonyme)”, Erişim Tarihi: 25.06.2023, <https://www.fedlex.admin.ch/eli/oc/2020/746/fr>

EXTENDED SUMMARY

**NEW ORDER IN THE CONVENING OF BOARD OF DIRECTORS MEETING:
OVERVIEW OF TCC ART. 392/VII**

Sinan Sarıkaya, Assist. Prof.

Marmara University, sinan.arikaya@marmara.edu.tr

<https://orcid.org/0000-0003-0895-0169>

The problems arising from the convening for the BoD meeting in joint stock companies have been occupying the doctrine and the judiciary for a long time. It is generally accepted that the chairperson of the BoD, or in his absence, the deputy chairperson, is authorized to convoke a meeting. However, the authority granted to the chairperson, or, in his absence, his deputy or deputies does not prevent the chairperson from abusing his authority and turning the meeting convening into a crisis, especially in companies with different interest groups and conflicts.

Considering the discussions and difficulties experienced in practice, the legislator has made significant amendments to Article 392/VII of the Turkish Commercial Code No. 6102 with Article 15 of the Law No. 7511 on the Amendment of the Turkish Commercial Code and Certain Laws. Five more sentences have been added to the first sentence of the paragraph, and a gradual order has been introduced allowing the use of the convening authority by different persons in different possibilities. The Amendment, which differs significantly from the examples of France, Switzerland and Germany in continental Europe, constitutes one of the rare areas where the Turkish legislator has introduced a unique regulation in response to the needs of corporate law.

The application area of Article 392/VII-2nd sentence of the TCC is determined by Article 392/VII-3rd sentence of the TCC, which regulates the situation where the request is made by the majority. Accordingly, under Article 392/VII-2nd sentence of the TCC, the legislator authorizes the chairperson of the BoD, or in his absence, the deputy chairperson, whether to approve the request, and does not impose an obligation to convene. The Amendment does not provide a legal possibility for the convening to be made by the requestors. In our opinion, -de lege ferenda- any member whose request is rejected should be able to convene for a meeting, regardless of whether they constitute the majority of the BoD or not.

Art. 392/VII-3rd sentence and 4th sentence of the TCC sets a different regime depending on the condition that the request for a convening for a meeting is made in writing by the majority of the members of the BoD. The period granted to the chairperson is maximum thirty days following the receipt of the request. The consequence of failure to convene the BoD within this period in Art. 392/VII-4th

sentence of the TCC is not appropriate. The meaning of "this period" in the previous sentence is "at the latest thirty days from the date of receipt of the request by the chairperson". However, according to Article 392/VII-3rd sentence of the TCC, the obligation of the chairperson is to hold both the convening and the meeting within thirty days. Since the provision was not carefully drafted, in some cases, the claimants are not able to use the direct convocation authority. For this reason, the phrase "the board of directors was not convened within this period" in the provision should have been written as "the board of directors meeting was not held within this period".

Since the provision requires that the chairperson of the board of directors "or" the deputy chairperson of the BoD cannot be reached, failure to reach one of the two seems to be sufficient to fulfil the direct convocation requirement. It is not correct that the hierarchy established by Art. 366/I of the TCC is not observed in Art. 392/VII-4th sentence of the TCC and only the deputy chairperson is allowed to be addressed.

On the other hand, it would be more appropriate to regulate the phrase "in cases where the chairperson of the BoD or the deputy chairperson cannot be reached" in Article 392/VII-4th sentence of the TCC as "in cases where the chairperson of the BoD, and in his absence, the deputy chairperson, or if there is more than one deputy chairperson, none of them can be reached".

Pursuant to last sentence, the discussions on whether the convening procedure can be determined by the AoA in the pre-Amendment period, especially arising from Art. 340 of the TCC, are put to an end and it is adopted -accurately- that the AoA may be amended.

It should be noted that the Amendment also has an impact on limited partnership companies with capital divided into shares, cooperatives and limited liability companies.

What is important in the post-Amendment system is the principle of first applying to the chairperson, and in his absence, to the deputy chairperson. For this reason, a direct convocation of the meeting by the requesting member or members without any application to the chairperson or deputy chairperson renders the decisions taken at the relevant meeting -as a rule- null and void under the umbrella of Article 2 of the TCC.

On the other hand, it should not be deemed possible for one or a few members to organize a meeting and take decisions without making any application to the chairperson or by excluding certain members, even if the quorum is met. In such a case, the decisions taken by the BoD will also be inexistent.

It is more difficult to determine the sanctions for violating the formal rules set by the AoA or internal directive. The interpretations made in this discussion should strengthen the negotiation environment, protect the members' right to participate in the meeting, ensure the functioning of the BoD as a board organ, and finally avoid excessive formalism.